CLEARINGHOUSE – RESEARCH SERIES
2018 NUMBER 32

Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2016

Teknisk rapport fra Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

Anja Bondebjerg
Anna Jessen
Lana Jusufbegovic
Stinna Vestergaard

NCS
NATIONALT CENTER
FOR SKOLEFORSKNING

AARHUS
UNIVERSITET
DPU - Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse
Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2016

Clearinghouse-forskningsserien
2018, nr. 32

Teknisk rapport fra Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

AARHUS
UNIVERSITET
DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE
DANSK CLEARINGHOUSE FOR UDDANNELSESFORSKNING

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning er en del af Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet

Titel: Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2016

Copyright: © 2018 by Danish Clearinghouse for Educational Research

ISBN: 978-87-7684-610-7 (elektronisk udgave)

ISSN: 978-87-7684-611-4

Clearinghouse:
Anja Bondebjerg
Anna Jessen
Lana Jusufbegovic
Neriman Tiftikci
Stinna Vestergaard

Ekstern reviewgruppe:
Professor Camilla Björklund, Göteborgs Universitet, Sverige
Professor emeritus Inge Johansson, Stockholms universitet, Sverige
Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs universitet, Sverige
Lektor Lars Holm, Aarhus Universitet, Danmark
Afdelingsdirektør Niels Ploug, Danmarks Statistik, Danmark
Lektor Tomas Ellegaard, Roskilde Universitet, Danmark
Forsker Lars Gulbrandsen, Høgskolen i Oslo og Akershus, Norge
Professor Thomas Moser, Høgskolen i Sørøst-Norge, Norge
Professor Ellen Beate Hansen Sandseter, Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Norge.

Publikationsmåned og år: Januar 2018

Finansiel støtte: Danmarks Evalueringsinstitut, Skolverket og Utdanningsdirektoratet

Denne rapport citeres som: Bondebjerg, A., Jessen, A., Jusufbegovic, L., & Vestergaard, S. (2018). *Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2016*. København: Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, DPU, Aarhus Universitet.

Kontaktadresse:
Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
DPU, Aarhus Universitet
Tuborgvej 164
2400 København NV

Forord

Siden 2006 har Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning kortlagt skandinavisk forskning om dagtilbud. Det betyder, at denne forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2016 er nummer 11 i rækken.

Siden 2006 er der kodet og vurderet i alt 893 forskningspublikationer om skandinaviske dagtilbud for de 0-6-årige. Dette er i sig selv af stor betydning, for det indebærer, at vi – praktikere, ledere, forvaltningsfolk, politikere, undervisere og forskere inden for dagtilbudsområdet – har adgang til en enestående systematisk oversigt over skandinavisk dagtilbudsforskning siden 2006. Det vil sige, at vi har et solidt og omfattende grundlag til at besvare spørgsmål som: Hvad ved vi om dagtilbud i Norge, Sverige og Danmark? Hvad er der sket? Hvordan har dagtilbudsforskningen ændret sig?

Årets rapport rummer både et kapitel, der præsenterer årets resultater, og et, der sammenligner 2016 med de foregående 10 år. Jeg har selv hæftet mig ved følgende resultater af kortlægningen – og jeg har noteret nogle af de spørgsmål, som meldte sig under læsningen:

1. Omfanget af dagtilbudsforskning er meget forskelligt i de skandinaviske lande: Der er registreret 68 studier fra Sverige, 57 fra Norge, men kun 25 fra Danmark. Hvor den danske andel i 2006 udgjorde 33 %, udgør den i 2016 kun 17 %. Hvad er mon grunden til, at Danmark er så svagt repræsenteret, og hvilke konsekvenser kan det have for kvaliteten af dagtilbuddet, der jo i stigende grad er vidensbaseret?
2. En stigende del af forskningen, nemlig i 2016 60 %, publiceres på engelsk. I 2006 var andelen af engelske studier på 4 %. Det betyder, at kontakten til den internationale forskningsverden styrkes. Men hvad betyder det for brugen af forskningen blandt praktikere? Skal der gøres en særlig indsats for at formidle engelsksproget forskning?
3. De fleste studier, nemlig 72 %, benytter sig af kvalitative metoder, mens kun 28 % benytter kvantitative metoder eller *mixed methods*. Hvis man sammenligner med tidligere år, er andelen af studier med kvantitative metoder dog i fremvækst. Ligeledes er langt størstedelen af forskningen, nemlig 87 %, beskrivende i sit sigte, mens så få som 4 % har et "what works"-perspektiv. Hvad betyder disse forhold for forskningsresultaternes anvendelighed? Er de generaliserbare? Kan de bruges i den daglige praksis?
4. Ældre børn (3-6-årige) indgår hyppigere end de yngste på 0-2 år. Skal der være mere opmærksomhed på de alleryngste aldersgrupper?
5. Er kvaliteten af studierne god nok? Den eksterne reviewgruppe har i gennemgangen af publikationerne vurderet, at der i et flertal af studier ikke er gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber eller af selve dataanalysen. Det er svært at vide, om vurderingen deles af det brede forskersamfund, men det bør alligevel mane til overvejelse af, om der kan sikres bedre kvalitet.

Men læs selv rapporten: Bag tal og statistikker gemmer der sig masser af spændende viden, som afføder endnu flere vigtige spørgsmål.

Jeg vil gerne takke den eksterne reviewgruppe for deres store indsats i forhold til at kvalitetsvurdere studierne. Gruppen består af følgende skandinaviske forskere på dagtilbudsområdet:

Professor Camilla Björklund, professor emeritus Inge Johansson, professor Ingrid Pramling Samuelsson, lektor Lars Holm, afdelingsdirektør Niels Ploug, lektor Tomas Ellegaard, forsker Lars Gulbrandsen, professor Thomas Moser og professor Ellen Beate Hansen Sandseter.

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har udarbejdet kortlægningen for Danmarks Evalueringsinstitut, og projektet er økonomisk støttet af Danmarks Evalueringsinstitut, Utdanningsdirektoratet i Norge og Skolverket i Sverige. For dette vil vi gerne sige tak.

Lars Qvortrup
Professor & leder af Nationalt Center for Skoleforskning (NCS), DPU, Aarhus Universitet.
København, januar 2018

Indhold

Forord **4**

1 Introduktion **8**

1.1 Baggrund 8
1.2 Overordnet formål 8
1.3 Reviewgruppe 8
1.4 Læsevejledning og bilagsoversigt 9

2 Forskningskortlægningens metodiske grundlag **10**

2.1 Kortlægningens design og gennemførsel 10
2.2 Kortlægningens begrebsmæssige retningslinjer 10
2.3 Samlet oversigt over reviewprocessen 11
2.4 Søgeproces 12
2.5 Screeningsproces 13
2.6 Kodning, dataudtræk og vurdering af studier 14

3 Karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016 ..... **17**

3.1 Almen karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016 17
3.2 Karakteristik af forskningens metoder 19
3.3 Karakteristik af forskningens indhold 21
3.4 Vurdering af forskningskvalitet i dagtilbudsforskningen i 2016 25

4 Perspektivering af årets dagtilbudsforskning i forhold til årene 2006-2015 ..... **29**

4.1 Almen karakteristik af forskningen for årene 2006-2016 29
4.1.1 Antal inkluderede studier for årene 2006-2016 29
4.1.2 Studier fordelt på lande 30
4.1.3 Studiernes publiceringssprog 32
4.1.4 Finansieringsformer 33
4.2 Forskningsdesign og anvendte dataindsamlingsmetoder 34
4.2.1 Forskningsmetoder 34
4.2.2 Forskningsdesign 35
4.2.3 Dataindsamlingsmetoder 37
4.3 Forskningens indhold 39
4.3.1 Studiernes overordnede sigte 39
4.3.2 Aktører 40
4.3.3 Studiernes forskningsemner 41
4.3.4 Studiernes pædagogiske temaer 43
4.3.5 Sociale og institutionelle aspekter 43
4.3.6 Dagtilbuddet i samfundet 45

4.4 Evidensvægtning ... 46
4.5 Afsluttende bemærkninger ... 47

5 Sammenfatning ... 49

5.1 Forskningskortlægningens formål og anvendelse ... 49
5.2 Forskningskortlægningens metodiske fremgangsmåde ... 49
5.3 Resultater af årets kortlægning ... 49
5.4 Perspektivering af årets kortlægning ift. perioden 2006-2015 ... 50

6 Bilag ... 52

6.1 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt. ... 52
6.2 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj vurdering for land. ... 59
6.2.1 Danmark (i alt seks studier) ... 59
6.2.2 Norge (i alt 22 studier) ... 66
6.2.3 Sverige (i alt 35 studier) ... 73
6.3 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af lav evidensvægt. ... 80
6.4 Afsøgte databaser og søgestrenge ... 86
6.5 Spørgeramme ... 88
6.6 Liste over tabeller og figurer ... 94
6.7 Liste over inkluderede forskningspublikationer fra 2016 ... 99

1 Introduktion

1.1 Baggrund

Denne rapport er en forskningskortlægning og perspektivering af skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet for de 0-6-årige publiceret i 2016. Siden 2006 er skandinavisk dagtilbudsforskning hvert år blevet kortlagt og vurderet. Kortlægningerne er udarbejdet af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) med undtagelse af årene 2013 og 2014, hvor SFI (nu fusioneret med KORA til VIVE) varetog opgaven. Projektet er gennemført som et samarbejdsprojekt mellem DCU og Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Derudover modtager projektet finansiel støtte fra Skolverket i Sverige og Utdanningsdirektoratet i Norge.

De tidligere udgivne kortlægninger for årene 2006-2015 kan findes i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC) og på DCU's hjemmeside: http://edu.au.dk/forskning/danskclearinghouseforuddannelsesforskning/

1.2 Overordnet formål

Det overordnede formål med serien af årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning er at gøre indholdet og resultaterne af forskning i dagtilbud for 0-6-årige mere tilgængelige. Projektet retter sig mod såvel personer i det pædagogiske praksisfelt (såsom pædagoger og dagtilbudsledere) som forvaltninger, pædagogiske konsulenter, politiske beslutningstagere og forskere samt studerende og undervisere på de pædagogiske og uddannelsesvidenskabelige uddannelser.

Målet med årets kortlægning har været at finde, kortlægge og vurdere relevant forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2016 i Danmark, Norge og Sverige. Herved bidrager projektet til at skabe overblik over og lette adgangen til skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet, der lever op til internationale kriterier for forskningskvalitet. Endvidere er det projektets sigte at synliggøre skandinavisk forskning i dagtilbud for de 0-6-årige i international sammenhæng. Dette sker blandt andet ved, at data fra dette og tidligere års kortlægninger indgår i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC), som er tilgængelig på http://www.nb-ecec.org. Den kortlagte forskning danner ligeledes grundlag for udarbejdelsen af EVA's temahæfter om dagtilbud for 0-6-årige samt magasinet Vetuva, der udgives af det norske Utdanningsdirektoratet. EVA's temahæfter udkommer to gange årligt og sætter fokus på aktuelle emner baseret på resultaterne af den kortlagte forskning, mens magasinet Vetuva udkommer én gang om året og redegør for, hvilken ny forskning der er fundet, og formidler resultater af udvalgte studier omsat til en pædagogisk kontekst.

1.3 Reviewgruppe

I vurderingsarbejdet har en ekstern reviewgruppe parallelt med DCU's medarbejdere vurderet de inkluderede studier i årets forskningskortlægning. Reviewgruppen er sammensat af aktive forskere på dagtilbudsområdet fra Norge, Sverige og Danmark, og flere af forskerne har fungeret som medlemmer i tidligere års reviewgrupper til dette projekt. Reviewgruppen er i 2016 sammensat af følgende forskere:

• Professor Camilla Björklund, Göteborgs universitet, Sverige
• Professor emeritus Inge Johansson, Stockholms universitet, Sverige
• Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs universitet, Sverige
• Lektor Lars Holm, Aarhus Universitet, Danmark
• Afdelingsdirektør Niels Ploug, Danmarks Statistik, Danmark
• Lektor Tomas Ellegaard, Roskilde Universitet, Danmark
• Forsker Lars Gulbrandsen, Høgskolen i Oslo og Akershus, Norge
• Professor Thomas Moser, Høgskolen i Sørøst-Norge, Norge
• Professor Ellen Beate Hansen Sandseter, Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Norge.

Hvert medlem af reviewgruppen er blevet bedt om at overveje eventuelle habilitetsproblemer ved fordelingen af årets studier. Det vil sige, at hvis et medlem af reviewgruppen har haft en rolle som medforfatter, vejleder, projektdeltager, forfatter eller på anden måde har haft tilknytning til det pågældende forskningsprojekt/studie, er kodningen og vurderingen gennemført af et andet medlem af reviewgruppen.

1.4 Læsevejledning og bilagsoversigt

Overordnet følger årets kortlægning de metodiske retningslinjer for de tidligere udgivelser i serien af kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning. Det samlede metodiske grundlag for denne rapport er beskrevet i detaljer i kapitel 2. Her gennemgås den systematiske fremgangsmåde anvendt i forskningskortlægningen samt den kodning og vurdering, der er udført for alle relevante studier. I forbindelse med vurderingen tildeles alle relevante studier en *lav*, *middel* eller *høj* evidensvægt. Det betyder, at forskningen vurderes ud fra internationalt anerkendte kvalitetskriterier såsom transparens, intern validitet og reliabilitet.

Kapitel 3 giver en samlet karakteristik af årets dagtilbudsforskning både ud fra forskningens karakter, indhold, forskningsdesign og -metode samt ud fra forskningskvalitetsparametre. Her behandles alle relevante studier om dagtilbud for 0-6-årige fra 2016, der er vurderet til at være af enten høj, middel eller lav evidensvægt. I 4. kapitel perspektiveres dagtilbudsforskningen publiceret i 2016 i forhold til data fra de tidligere kortlægninger af dagtilbudsforskningen udført i årene 2006-2015. Sigtet er at give et overordnet billede af årets forskning på dagtilbudsområdet set i lyset af tidligere års forskning. 5. kapitel indeholder en sammenfatning af kortlægningens vigtigste fund.

Endelig indeholder rapporten syv bilag: Bilag 6.1 indeholder en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016 fordelt på studier, som er vurderet til at være af enten høj eller middel evidensvægt. Bilag 6.2 består af en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016 fordelt på studier, som er vurderet til at være af enten høj eller middel evidensvægt for henholdsvis Danmark, Norge og Sverige. Bilag 6.3 indeholder en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016 fordelt på studier, som er vurderet til at være af lav evidensvægt. I Bilag 6.4 præsenteres de afsøgte databaser og søgestrenge, mens Bilag 6.5 viser spørgerammen til kodning, dataudtræk og vurdering af de inkluderede studier. Bilag 6.6 er en oversigt over rapportens tabeller og figurer. Endelig indeholder Bilag 6.7 referencerne til alle de forskningspublikationer, som indgår i årets forskningskortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning.

2 Forskningskortlægningens metodiske grundlag

I dette kapitel beskrives de metodiske retningslinjer, som er anvendt i udarbejdelsen af årets forskningskortlægning. Kapitlet omfatter en præsentation af den overordnede metodiske tilgang og de specifikke metodiske valg, der ligger til grund for processen. Kapitlet har således til formål at redegøre for kortlægningens forskellige trin og metoder samt at skabe transparens omkring, hvordan forskningskortlægningen er blevet gennemført.

2.1 Kortlægningens design og gennemførsel

Årets forskningskortlægning er udarbejdet med afsæt i gængs praksis hos Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning. Under kortlægningsprocessen er softwareværktøjet EPPI-Reviewer version 4.7.0.0[1] anvendt. EPPI-Reviewer er udviklet særligt til at sikre systematik, struktur og transparens i arbejdet med systematiske reviews, kortlægninger og andre metaforskningsdesign. Softwaren er anvendt i kortlægningens forskellige processer: fra søgninger, screening af referencer, kodning og dataudtræk til vurdering af alle relevante studier i årets kortlægning. I EPPI-Reviewer findes en spørgeramme udviklet af EPPI-Centre ved Institute of Education, University of London, til brug for arbejde med systematiske reviews og kortlægninger af forskning om pædagogik og uddannelse. Denne spørgeramme er suppleret med yderligere spørgsmål, der omhandler dagtilbudsfeltet[2].

Forskningskortlægningen er gennemført i et samarbejde mellem medarbejdere fra DCU og reviewgruppens medlemmer. Kortlægningen kan DCU redegøre for på grundlag af kodning, dataudtræk og vurdering af alle relevante studier. Vurderingsproceduren og kommunikationen om processen undervejs mellem reviewgruppens medlemmer og medarbejdere ved DCU er dokumenteret ved, at alle indledende vurderinger, mails og referater fra møder er gemt.

2.2 Kortlægningens begrebsmæssige retningslinjer

I denne kortlægning er opgaven at finde, kortlægge og vurdere relevant empirisk forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2016 i Danmark, Norge og Sverige. *Forskning* om dagtilbud kategoriseres som primær forskning og reviews, der som minimum indeholder et forskningsspørgsmål eller et afgrænset forskningsfelt, en metodedel og en konklusion, ligesom forskningen skal relatere til eksisterende forskning i form af teori eller empiri. Studier indgår derfor ikke, såfremt henholdsvis indsamling og analyse af data ikke afrapporteres i studiet. Ph.d.-afhandlinger erhvervet i et af de skandinaviske lande indgår, mens studier på lavere niveauer, fx BA-, master- og kandidatniveau ikke indgår. Dog indgår licentiatafhandlinger fra Sverige. Evalueringer samt forsøgs- og udviklingsarbejder inkluderes, såfremt de lever op til ovennævnte kriterier. Der efterspørges kun primær rapportering af forskning, hvorfor populære fremstillinger, lærebøger, videnskabelige metodediskussioner mv. ikke indgår. At den kortlagte forskning skal være *empirisk*, henviser til, at forskningen skal basere sig på empiriske data. Det vil sige, at studier, der udelukkende behandler teoretiske problemstillinger, ikke indgår.

[1] For en yderligere beskrivelse af EPPI-Reviewer henvises til producentens hjemmeside: http://eppi.ioe.ac.uk/cms/
[2] Den komplette spørgeramme til årets kortlægning er vedlagt i Bilag 6.5.

Med *skandinavisk* henvises der til, at forskningen skal have genstandsfelt i dagtilbud i et eller flere af de skandinaviske lande: Danmark, Norge og Sverige. Det vil sige, at forskningen som minimum skal inkludere data fra ét af de skandinaviske lande. Studier, der derudover inkluderer data fra andre OECD-lande, indgår også i kortlægningen.

Dagtilbud kategoriseres i Danmark som *dagpleje, vuggestue, børnehave* og *integrerede institutioner*, i Norge som *barnehage, familiebarnehage* og *åpen barnehage* og i Sverige som *daghem, familjedaghem, lekskola* og *förskola*. I Sverige er børnehaveklassen ikke obligatorisk, men børn kan starte i børnehaveklasse, fra de er fem år gamle, hvorfor den svenske *förskoleklass* også indgår. I de ovennævnte kategorier indeholdes også underkategorier som fx skov- og naturbørnehaver og idrætsbørnehaver, således at samtlige statslige og private dagtilbud, der er reguleret af de respektive landes dagtilbudslove, er inkluderet i kortlægningen.

I bestemmelsen af den institutionelle ramme har det været et krav, at de inkluderede studier adresserer relevante institutioner i deres sigte, dataindsamling og resultater. Fx indgår studier, der undersøger et forhold både i skole og dagtilbud for 0-6-årige, alene, hvis de i sigte, data og resultater har bidrag, der særskilt beretter om dagtilbuddene. Kun forskning, der direkte forholder sig til institutionaliserede dagtilbud for 0-6-årige i skandinaviske lande, medtages. Det er således ikke tilstrækkeligt, hvis et studie kun implicit kan eller kunne have betydning for dagtilbud. Formålet med kortlægningen er at søge viden om dagtilbud. Der søges dermed ikke viden om fx børn, forældre eller pædagoger generelt. Det er med andre ord et krav, at relevante studier eksplicit behandler barne-, forældre- eller pædagogperspektivet, ledelsesaspekter, økonomiske eller samfundsmæssige aspekter af dagtilbud. Det er ligeledes et krav, at studiernes empiri er direkte forbundet med dagtilbud.

Publikationer skal være udgivet i kalenderåret 2016. Er der publiceret flere udgivelser på baggrund af samme forskningsdata, indgår de i kortlægningen og forsynes med reference til hinanden. For udgivelser, der baseres på data fra forskning, som er vurderet i tidligere kortlægninger af dagtilbudsforskningen, og som indgår i dagtilbudsforskningsdatabasen http://nb-ecec.org/, gælder ligeledes, at de forsynes med reference til den/de tidligere udgivelser.

I forskningskortlægningen anvendes der dansk terminologi. Det betyder, at udtrykket 'dagtilbud for børn' eller 'dagtilbud' er anvendt som samlet betegnelse for daginstitutioner for de 0-6-årige.

2.3 Samlet oversigt over reviewprocessen

På næste side viser Figur 1 processen fra søgning til kortlægning af relevante studier i årets forskningskortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning. Den første fase består i en systematisk søgeproces, hvor relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter afsøges for dagtilbudsforskning publiceret i 2016. De to øvrige faser i kortlægningen er screeningsfasen samt kodnings- og vurderingsfasen. Disse tre faser beskrives nærmere i afsnit 2.4, 2.5 og 2.6. Den sidste fase, kodnings- og vurderingsfasen, er gennemført i et samarbejde mellem reviewgruppens medlemmer og medarbejdere ved DCU. I dette års kortlægning er samarbejdet om kodning og vurdering af hvert af de inkluderede studier forløbet på den måde, at en medarbejder fra DCU har udfyldt hele spørgerammen i EPPI-Reviewer og efterfølgende sendt denne til et medlem af reviewgruppen – dog med undtagelse af DCU-medarbejderens svar på spørgerammens spørgsmål vedrørende det enkelte studies konklusioner og evidensvægt, dvs. det enkelte studies endelige kvalitetsvurdering. Dernæst har reviewgruppens medlem sendt svar på spørgerammens spørgsmål vedrørende den samlede vurdering af det enkelte studie samt eventuelle rettelser eller tilføjelser til kodningen til DCU-medarbejderen. Slutteligt er de to reviewere blevet enige om, hvilken evidensvægt det enkelte studie skulle tildeles.

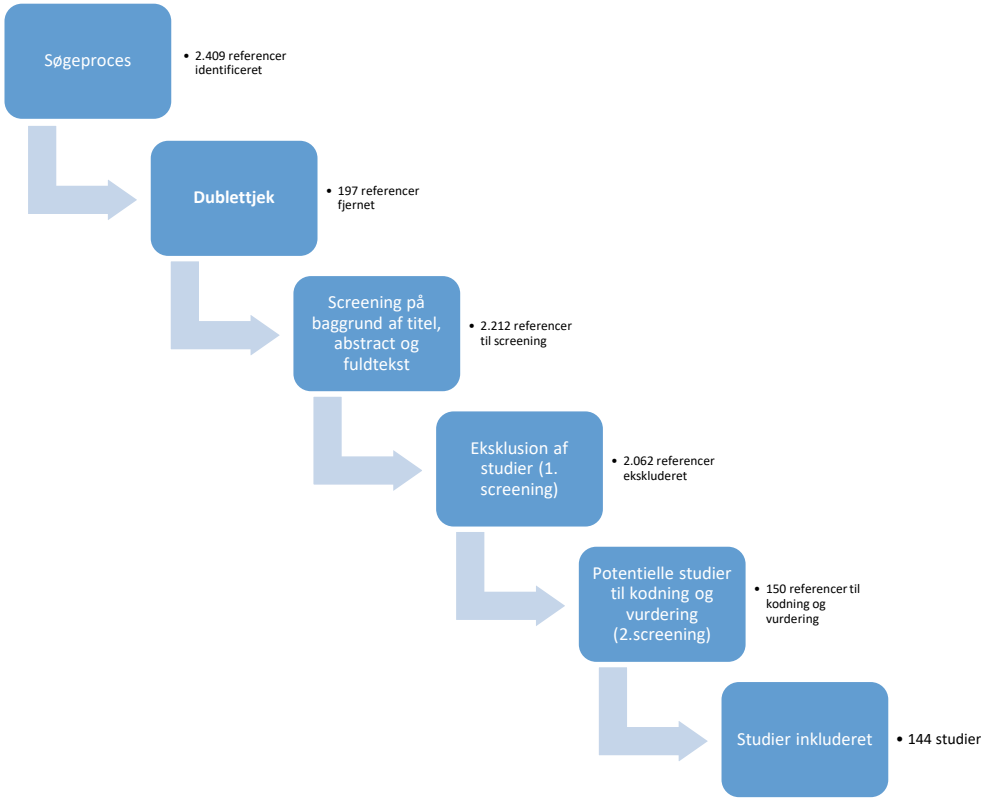

Figur 1. Filtrering af referencer fra søgning til kortlægning.

2.4 Søgeproces

Kortlægningen af skandinavisk dagtilbudsforskning publiceret i 2016 er baseret på en systematisk søgning i relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter for skandinavisk dagtilbudsforskning. Søgestrategien bag denne kortlægning har således til formål at finde relevant forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2016 i Danmark, Norge og Sverige.

Databasesøgningen er overvejende sket på baggrund af søgninger i skandinaviske databaser. For dansk litteratur er der søgt i netpunkt.dk og forskningsdatabasen.dk, mens der for svensk litteratur er søgt i følgende tre databaser: LIBRIS, Skolporten og Diva-portal.org. For norsk litteratur er der søgt i forskningsdatabaserne NORA og Oria. For internationale bidrag fra skandinaviske forskere er der søgt i den internationale database ERIC.

Alle databasesøgninger er udført af DCU i samarbejde med Aarhus University Library og Skolporten. De anvendte søgestrenge fremgår af Bilag 6.4. Der er i år anvendt samme søgestrenge, som blev anvendt i sidste års kortlægning.

Som i tidligere års kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning er der i år foretaget håndsøgninger i 11 pædagogiske tidsskrifter. Det drejer sig om følgende tidsskrifter, som er håndsøgt særskilt for året 2016: Scandinavian Journal of Educational Research, Nordic Studies in Education, Tidsskrift for Nordisk Barnehageforskning, European Early Childhood Education Research Journal, Early Child Development and Care, Early Childhood Education Journal, Journal of Early Childhood Research, International Journal of Early Childhood, International Research in Early Childhood Education, Contemporary Issues in Early Childhood og Journal of Early Childhood Teacher Education.

I år er der samtidig håndsøgt yderligere seks pædagogiske tidskrifter særskilt for 2016. Dette blev gjort for at vurdere disse tidsskrifter som mulige relevante kilder til forskningspublikationer, der ikke blev fundet via databasesøgningen. Det drejer sig om følgende tidsskrifter: Tidsskriftet Barn, Child Care in Practice, Nordisk Tidskrift for Pedagogikk og Kritikk, Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, Paideia og Childhood. Disse håndsøgninger medførte fem relevante referencer, hvoraf ingen var fundet via databasesøgningen. De fem relevante referencer var publiceret i henholdsvis Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, Barn og Nordisk Tidskrift for Pedagogikk og Kritikk. Det vurderes, at det således vil være relevant at håndsøge disse tre tidskrifter fremadrettet.

Endelig er der foretaget referencesøgning ved at konsultere reviewgruppen, som har haft mulighed for at foreslå forskningspublikationer, der ikke fremgik af database- og tidsskriftssøgningerne. Der er i år indkommet 12 referencer fra reviewgruppen, som ikke allerede var fundet.

Som det fremgår af Figur 1 på foregående side, resulterede den anvendte søgestrategi i 2.409 identificerede referencer. Herefter blev der foretaget et dublettjek, således at flere ens udgaver af den samme reference blev ekskluderet, før den egentlige screening blev påbegyndt. Herved blev 197 referencer fjernet, da de grundet overlap mellem de afsøgte databaser optrådte mere end én gang. Således blev antallet af referencer til screening reduceret til 2.212. Efter afsluttet søgeproces er alle studier lagt ind i softwareværktøjet EPPI-Reviewer.

2.5 Screeningsproces

I screeningsfasen blev studierne gennemgået og sorteret på baggrund af en række inklusions- og eksklusionskriterier vedrørende studiernes genstandsfelt, publiceringstidspunkt, målgruppe, land, dokumenttype mv. Studierne blev først forsøgt screenet på baggrund af titel og abstract. I tilfælde af utilstrækkelig information blev studierne fremskaffet og screenet i fuldtekstudgave.
Den første screeningsproces resulterede i 150 inkluderede referencer, mens i alt 2.062 referencer blev ekskluderet. Undervejs i vurderingsprocessen (2. screening) blev der ekskluderet yderligere seks referencer, ligesom der blev identificeret ni sekundære referencer, der reelt afrapporterede på de samme undersøgelser som de allerede fundne forskningspublikationer. Disse referencer og allerede fundne forskningspublikationer blev således lagt sammen med henblik på at undgå gentagelser af undersøgelser med den samme dataanalyse. Det skal bemærkes, at de tidligere publicerede kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning ikke inkluderes og vurderes, hvilket også gælder andre publikationer fra DCU.

Beslutning om inklusion af de enkelte forskningspublikationer har udelukkende været forbundet med krav om relevans i form og indhold. Kvaliteten af studierne har således ikke spillet nogen rolle for overvejelserne om inklusion/eksklusion i løbet af screeningsprocessen. Efter endt screening blev 144 studier inkluderet i den endelige kortlægning. Tabel 2 på næste side giver et overblik over screeningsresultatet:

Begrundelse for eksklusion/inklusion	Begrundelsen ekspliciteret	Antal referencer
Inkluderet	Undersøgelser, evalueringer, rapporter fra forsøgs- og udviklingsarbejder	144
Inkluderet sekundært	Studier, der reelt afrapporterer på de samme undersøgelser som de allerede inkluderede forsknings-publikationer	9
Eksklusion: Forkert emne/aktivitet i dagtilbud	Studiet behandler ikke et eksplicit perspektiv på dagtilbud	531
Eksklusion: Forkert publiceringsår	Studiet er ikke publiceret i 2016	46
Eksklusion: Forkert land	Studiet er ikke et skandinavisk studie	302
Eksklusion: Forkert institution	Studiet omhandler ikke aktiviteter i dagtilbud for 0-6-årige	155
Eksklusion: Forkert dokumenttype	Studiet er ikke empirisk primærforskning: fx debatlitteratur, lærebøger, policy-dokumenter, metodisk litteratur, eksamensopgaver på BA-, master- og kandidatniveau	1018
Eksklusion: Studiet er behandlet i tidligere år[3]	Studiet er relevant, men indgår i en tidligere forsknings-kortlægning	15
Præliminære studier	Studiet er relevant, men vil indgå i en senere forsknings-kortlægning, da der endnu ikke er resultater at rapportere	7

Tabel 2. Oversigt over den samlede screening.

2.6 Kodning, dataudtræk og vurdering af studier

Efter endt screening blev de i alt 144 inkluderede studier nærlæst i deres helhed og efterfølgende kodet og vurderet i EPPI-Reviewer. Til dette er der anvendt en spørgeramme, som både indeholder et generelt og et emnespecifikt sæt af spørgsmål. Spørgsmålene har til formål at registrere, karakterisere, vurdere og afrapportere indholdet og forskningskvaliteten af studierne. De generelle spørgsmål vedrører forhold, der er relevante at registrere i enhver kortlægning på tværs af genstandsfelt, herunder studiernes geografiske oprindelse og sprog, ligesom der indgår spørgsmål vedrørende forskningsdesign og -metode, transparens samt studiernes forskningskvalitet. De specifikke spørgsmål omhandler denne forskningskortlægnings særlige indhold, dagtilbud for 0-6-årige, og vedrører fx studiernes sigte, aktører, emner og blik på dagtilbuddet. Spørgerammen er strukturelt opbygget i sektioner, der er underopdelt i spørgsmål. Spørgsmålene blev besvaret via *multiple choice*-svarkategorier, hvor svarene uddybes i tekstbokse knyttet til hvert spørgsmål. Hvert studie blev belyst med svar på i alt 35 spørgsmål. Den komplette spørgeramme til årets kortlægning kan findes i Bilag 6.5.

På grundlag af den ovenfor beskrevne kodning blev hvert studie tildelt én samlet evidensvægt på henholdsvis *høj*, *middel* eller *lav*. Den samlede evidensvægt har karakter af en samlet, systematisk vurdering af i hvilken grad, det enkelte studie lever op til almene videnskabelige standarder for empirisk forskning. I alt blev 63 studier i årets kortlægning vurderet til at være af middel eller høj evidensvægt og indgår dermed i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC).

[3] Sådanne referencer vil blive koblet til beskrivelsen af studierne fra tidligere år i databasen NB-ECEC.

Grundlaget for vurderingen af studier er løbende blevet drøftet i arbejdet med dette års forskningskortlægning. Dette er både sket internt i DCU og på et møde med reviewgruppen. Det skal her understreges, at vurderingen af studierne udelukkende tager afsæt i studiernes beskrivelser/afrapportering, hvilket vil sige, at forskningen alene er vurderet ud fra, hvad der er oplyst i de inkluderede forskningspublikationer. Det er således en forudsætning for tildelingen af høj eller middel evidensvægt, at studiet er afrapporteret med tilstrækkelig gennemsigtighed. Endvidere medtænkes studiets publikationstype og designrelaterede præmisser i vurderingen. For eksempel forventes der en mere detaljeret afrapportering i en ph.d.-afhandling sammenlignet med den afrapportering, der er mulig i en kortere tidsskriftsartikel.

Ved vurderingen af studiernes afrapportering er der lagt vægt på, om studierne indeholder tilstrækkelig information om og tydelige beskrivelser af konteksten og formålet med studiet, de anvendte metoder til såvel dataindsamling som dataanalyse samt studiets sample og rekrutteringen af sample. Endvidere vurderes studiernes validitet og reliabilitet.

Det vurderes, om studiet reelt undersøger det genstandsfelt, som studiet selv angiver, at det undersøger, om der er sammenhæng imellem studiets præmisser, data og konklusion, og om studiet lykkes med det, studiet sigter mod. Herunder vurderes det, hvorvidt studiet overholder forskningsetiske kriterier i henholdsvis indsamling og udvælgelse af data (fx hensyn til deltagernes rettigheder) og afrapportering (fx anonymisering). Mere specifikt vurderes det fx, i hvor høj grad dataindsamlingen kan besvare det, som forskeren vil undersøge, og om det er gennemskueligt, hvilke data der er blevet indsamlet. Dette omfatter også forskerens beskrivelser af sample og redegørelser for udvælgelse.

Der er endvidere lagt vægt på, om forskningsrapporteringen redegør for, hvordan bevægelsen fra empiriske data til konklusion er foretaget. Er konklusionerne fx gennemsigtige, og understøttes de af studiets valg af forskningsdesign og metoder til dataindsamling og analyse? Derudover er der lagt vægt på, hvorvidt forskningsrapporteringen er relateret til anden forskning i form af teori og/eller empiri, samt om forskeren har etableret sammenhæng på tværs af resultater, der er fundet med forskellige dataindsamlingsmetoder. Er der fx redegjort for resultaternes/konklusionernes kilder, hvis studiet anvender flere dataindsamlingsmetoder?

Endelig vurderes det, hvorvidt forskeren forholder sig til spørgsmålet om generaliserbarhed. Her vurderes det fx, om forskeren har gjort sig overvejelser over kontekstens specifikke karakteristika, og hvorvidt forskeren mener, det er muligt at generalisere resultaterne på tværs af kontekster. Hvorvidt spørgsmålet om generaliserbarhed indgår i vurderingen af et studie er primært betinget af, i hvilken grad dette har været formålet med studiet, og hvordan forskeren forholder sig til egne forskningsresultater. Generaliserbarhed behøver således ikke at være formålet med forskningen, for at studiet vurderes til at være af middel eller høj evidensvægt. Til gengæld kan det svække evidensvægten, hvis forskeren forholder sig til sine resultater som generaliserbare, uden at der er belæg for det.

Såfremt flere af de ovennævnte kriterier ikke er tilstrækkeligt opfyldt, vurderes studiet til at være af lav evidensvægt. For yderligere uddybning af kriterier for vurderingen af relevante studier henvises til DCU's Notat om forskningskvalitet, der giver en samlet fremstilling af grundlaget for vurderingen af studier[4].

[4] DCU's Notat om forskningskvalitet kan findes her:
http://edu.au.dk/fileadmin/edu/Udgivelser/Clearinghouse/Notat_om_Forskningskvalitet_for_Dansk_Clearinghouse_for_Uddannelsesforskning.pdf

Alle kodninger, dataudtræk og vurderinger er udført af medarbejdere fra DCU på den måde, at en enkelt person har været ansvarlig for specifikke studier. Internt i DCU er arbejdet forbundet hermed løbende blevet drøftet. Reviewgruppens medlemmer har, udover at se og kommentere DCU's kodninger og dataudtræk, også selv vurderet de inkluderede studier. Der er således tale om et samarbejde, hvor de inkluderede studier er blevet vurderet af en medarbejder fra DCU og et medlem af reviewgruppen. Inhabilitet i vurderingsarbejdet er forsøgt undgået, jf. bemærkningen i afsnit 1.3. I de tilfælde, hvor der er opstået uoverensstemmelser i vurderingen af et studies samlede evidensvægt, har den pågældende medarbejder fra DCU og det pågældende medlem af reviewgruppen diskuteret studiet med henblik på at samstemme den endelige vurdering. I de tilfælde, hvor der ikke gennem videre diskussion er opnået enighed om den endelige vurdering af et studie, er der inddraget en tredje reviewer fra reviewgruppen. I disse tilfælde er den tredje reviewers vurdering gældende. I årets forskningskortlægning har det været aktuelt i et enkelt tilfælde.

Sideløbende med kodnings- og vurderingsarbejdet er der blevet udarbejdet forskningsresuméer for samtlige studier, som blev vurderet til at være af høj eller middel evidensvægt. Disse forskningsresuméer kan findes i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Nærværende rapport er skrevet på grundlag af kodninger, dataudtræk og vurderinger ved at gøre brug af EPPI-softwarens muligheder for analyse og rapportgenerering.

3 Karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016

Dette kapitel redegør for den skandinaviske dagtilbudsforskning publiceret i 2016. I alt var der 144 studier beskrevet i 153 forskningspublikationer, som opfyldte inklusionskriterierne til kortlægningen[5]. Det er disse 144 studier, der redegøres for i dette kapitel. I det følgende vil studierne blive kortlagt ud fra almene og design/metoderelaterede karakteristika samt en karakteristik af indholdsmæssige og specifikke forhold. Derudover vil studiernes forskningskvalitet, dvs. i hvilken udstrækning en undersøgelse er rapporteret efter almene standarder for videnskabeligt arbejde, blive gennemgået og tildelingen af evidensvægte præsenteret.

Fremstillingen af den følgende karakteristik er baseret på de kodninger og vurderinger, som medarbejdere ved DCU har gennemført i samarbejde med reviewgruppens medlemmer. Som det vil fremgå, kan der forekomme flere kodninger, end der er undersøgelser inkluderet i forskningskortlægningen, eftersom det i kodningsarbejdet har været muligt at registrere flere besvarelser pr. studie. Dette gør sig gældende for en stor del af spørgerammens spørgsmål[6], herunder spørgsmål vedrørende fx studiets forskningsdesign, studiets pædagogiske temaer og spørgsmålet om hvilket land et studie er gennemført i. Det vil sige, at hvis et studie har indsamlet data i mere end ét land, eller hvis et studie har anvendt mere end ét forskningsdesign, vil begge lande/forskningsdesign blive kodet og registreret. I spørgsmålene vedrørende vurderingen af et studies afrapportering og forskningskvalitet samt studiets samlede evidensvægt har det dog kun været muligt at registrere én besvarelse pr. studie.

3.1 Almen karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2016

De inkluderede studier i årets kortlægning anvender data indsamlet i landene som vist i Tabel 3 på næste side. Kortlægningen omfatter i alt 144 studier, som er gennemført i de skandinaviske lande. I nogle tilfælde er der, i tillæg til de skandinaviske data, indsamlet data i andre lande inden for OECD. Som det fremgår af Tabel 3 kan en undersøgelse således omfatte data fra mere end ét land, hvorfor det totale antal landekodninger overstiger antallet af inkluderede studier. Der er registreret i alt 158 svar på lande for de 144 studier. I alt omfatter otte af de 144 inkluderede studier data fra mere end ét land. De otte studier fordeler sig således: 1) Tre studier omfatter data fra de nordiske lande, dvs. Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island, 2) to studier omfatter data fra Norge og England, 3) ét studie omfatter data fra Sverige og New Zealand, 4) ét studie omfatter data fra Danmark, Italien og Polen, mens endelig 5) ét studie omfatter data fra Sverige, Finland, Estland og Ungarn.

Overordnet viser tabellen, at Sverige er den hyppigst registrerede landekategori, med 47 %. Herefter følger Norge med 40 % og Danmark med 17 %, mens andre OECD-lande kun fylder lidt i årets kortlægning (6 %).

[5] At der er flere publikationer, end der er studier, skyldes, at nogle af studierne er beskrevet i to eller flere publikationer fra 2016. Der blev således fundet ni sekundære referencer, der reelt afrapporterede på de samme undersøgelser som de allerede fundne forskningspublikationer. Disse referencer og allerede fundne forskningspublikationer blev således lagt sammen med henblik på at undgå gentagelser af undersøgelser med den samme dataanalyse.
[6] Den komplette spørgeramme med alle spørgsmål og svarmuligheder er vedlagt i Bilag 6.5.

Land, som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	68	47%
Norge	57	40%
Danmark	25	17%
Andre OECD-lande	8	6%

Tabel 3. Lande, som studierne er gennemført i i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar (lande) pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordelingen opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Hvad angår publiceringssprog, er engelsk det dominerende sprog i årets kortlægning. Tabel 4 viser, at mere end halvdelen af de 144 inkluderede studier er publiceret på engelsk, mens den anden halvdel fordeler sig hen over de tre skandinaviske sprog, med henholdsvis 18 % studier publiceret på norsk, 11 % på svensk og 10 % på dansk.

Studiets sprog	Antal	Procent
Engelsk	87	60%
Norsk	26	18%
Svensk	16	11%
Dansk	15	10%

Tabel 4. Studiernes publiceringssprog i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

Ser man yderligere på publiceringssprog særskilt for de enkelte skandinaviske lande, viser Figur 5, at andelen af publikationer på engelsk er størst blandt studier med data fra Sverige med 76 % (52 studier) efterfulgt af studier med data fra Norge, hvor 54 % (31 studier) er skrevet på engelsk. Endelig følger studier med data fra Danmark med i alt 40 % (10 studier) publiceret på engelsk. Ikke overraskende ses det endvidere, at de otte studier, som ligeledes inkluderer data fra andre OECD-lande, alle er publiceret på engelsk.

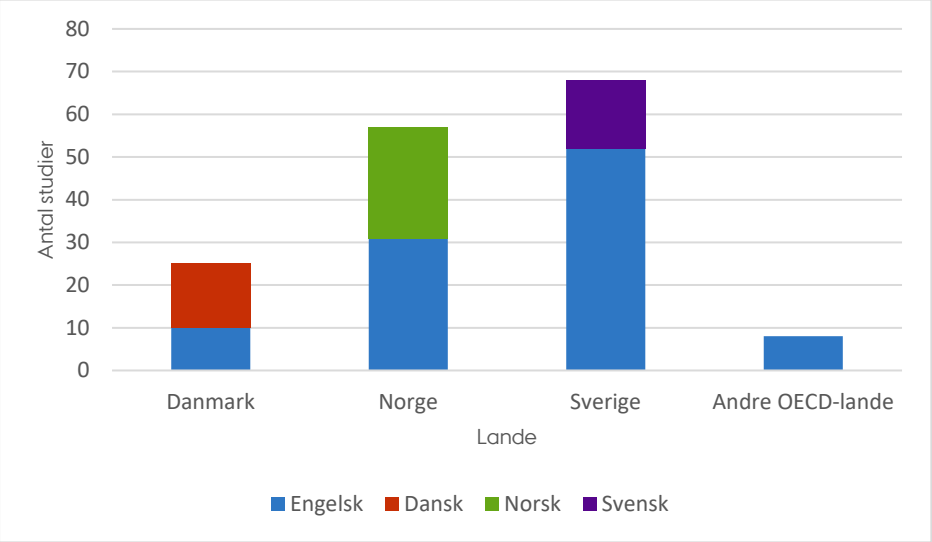

Figur 5. Studiernes publiceringssprog i 2016, særskilt for land.

Tabel 6 viser, hvordan årets studier er finansieret. Det har været muligt at vælge flere svar pr. studie, hvilket betyder, at en mindre andel af studierne har mere end én finansieringskilde. Først og fremmest viser tabellen, at der i en del studier ikke gives oplysninger om finansieringskilder, idet svarkategorien *Uoplyst* er den hyppigst registrerede kategori. Dernæst følger finansiering

fra *Forskningsråd* og *Ministerier/styrelser/kommuner*, mens mindre andele tilskrives de resterende kategorier: *Universiteter/forskningsinstitutioner*, *Foreninger/fagforeninger, Andre finansieringskilder* samt *Private fonde*. I alt har fire af de 144 inkluderede studier mere end én finansieringskilde. Disse fire studier fordeler sig således: 1) Ét studie er finansieret af *Forskningsråd* og *Ministerier/styrelser/kommuner*, 2) ét studie er finansieret af *Forskningsråd* og *Universiteter/forskningsinstitutioner*, 3) ét studie er finansieret af *Ministerier/styrelser/kommuner* og *Universiteter/forskningsinstitutioner,* og 4) ét studie er finansieret af *Universiteter/forskningsinstitutioner* og *Anden finansieringskilde*.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	79	55%
Forskningsråd	36	25%
Ministerier/styrelser/kommuner	19	13%
Universiteter/forskningsinstitutioner	8	6%
Foreninger/fagforeninger	3	2%
Anden finansieringskilde	2	1%
Private fonde	2	1%

Tabel 6. Finansiering af studierne i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

3.2 Karakteristik af forskningens metoder

Tabel 7 viser, hvordan de inkluderede studier er fordelt på anvendte forskningsmetoder:

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	103	72%
Kvantitativt studie	24	17%
Mixed methods	16	11%
Forskningskortlægning	1	1%

Tabel 7. Anvendte forskningsmetoder i studierne i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

Det ses, at der i langt størstedelen af årets studier anvendes kvalitative forskningsmetoder. Således kan 103 af de inkluderede studier, svarende til 72 %, karakteriseres som kvalitative studier, mens kvantitative studier står for 17 % og *mixed methods* for 11 %. Endelig indgår én forskningskortlægning.

Ser man nærmere på brugen af forskellige forskningsdesign, viser Tabel 8, at holdningsundersøgelser fylder mest i årets kortlægning. Dernæst følger etnografiske design, observationsstudier og casestudier. Det skal her bemærkes, at flere af studierne anvender mere end ét design. Det betyder, at der er 188 registreringer fordelt på de i alt 144 inkluderede studier. Flere registreringer pr. studie kan forekomme i de tilfælde, hvor der er anvendt fx både et etnografisk design og casestudie. Kategorien *Andet* dækker blandt andet over studier, der involverer kunstprojekter (*artography/arts-based research*).

Forskningsdesign	Antal	Procent
Holdningsundersøgelse ("view study")	44	31%
Etnografisk	36	25%
Observationsstudie	32	22%
Casestudie	27	19%
Aktionsforskning	15	10%
Tværsnitsstudie	8	6%
Dokumentstudie	7	5%
Longitudinelt studie	5	3%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	5	3%
Andet	5	3%
Sekundær dataanalyse	2	1%
Forskningskortlægning	1	1%
Eksperimenter med randomiserede grupper	1	1%
Kohortestudie	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%

Tabel 8. Anvendte forskningsdesign i studierne i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Som det ses i Tabel 9 på næste side, dækker de 144 studier over et bredt udsnit af dataindsamlingsmetoder, fra observationer over interview til afsøgning af officielle dokumenter. Mange studier gør brug af mere end én metode, og der er således registreret 325 svar på dataindsamlingsmetoder for de 144 studier. De hyppigst anvendte dataindsamlingsmetoder er observation efterfulgt af én-til-én-interview, videooptagelse og brug af spørgeskema. Som nævnt er holdningsundersøgelser det hyppigst registrerede forskningsdesign i årets kortlægning, og disse undersøgelser involverer i mange tilfælde interviews og/eller spørgeskemaer som dataindsamlingsmetode. Kategorien *Andre dataindsamlingsmetoder* dækker blandt andet over studier, som har indsamlet data ved hjælp af sprogtests, fotografier eller workshops.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	73	51%
Én-til-én-interview	50	35%
Videooptagelse	46	32%
Spørgeskema	35	24%
Dagbog (feltnoter)	27	19%
Andre dataindsamlingsmetoder	26	18%
Fokusgruppeinterview	26	18%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	15	10%
Lydoptagelse	12	8%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	8	6%
Fysisk test	2	1%
Psykologisk test	1	1%
Praktisk test	1	1%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	1	1%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	1	1%
Litteratursøgning	1	1%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Klinisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%

Tabel 9. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

3.3 Karakteristik af forskningens indhold

Ser man på forskningens sigte, viser Tabel 10, at 87 % af årets studier har til formål at give en *beskrivelse* af forskellige fænomener og deres karakteristika. Det drejer sig fx om studier, der undersøger, hvad der karakteriserer en god læreproces hos børn i dagtilbud. En tiendedel af de inkluderede studier har som deres hovedsigte at *udforske relationer* mellem forskellige variable eller fænomener, som når et af de inkluderede studier udforsker, hvorvidt der er en sammenhæng mellem børns selvopfattede trivsel i dagtilbuddet og deres oplevelser af egne deltagelsesmuligheder i dagtilbuddet. En mindre del af studierne, henholdsvis 3 % og 1 %, falder inden for kategorierne *"What works"* og *Forskningskortlægning*. Kategorien *"What works"* omfatter studier, som undersøger effekten af en given indsats. Et eksempel på et *"What works"*-studie fra årets kortlægning er et studie, som evaluerer langtidseffekten af en intervention målrettet morfologisk bevidsthed (*morphological awareness*) på børns læseforståelse. Endelig indgår der i årets kortlægning én forskningskortlægning, hvor forskningslitteratur kortlægges med henblik på at undersøge, hvordan dagtilbud kan støtte udsatte børn.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	125	87%
Udforskning af relationer	14	10%
'What works'	4	3%
Forskningskortlægning	1	1%

Tabel 10. Studiernes overordnede sigte i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

Tabel 11 viser, hvilke aktører de inkluderede studier omhandler, dvs. *hvem* studierne handler om. Det er vigtigt at bemærke, at mange af årets studier omhandler flere forskellige aktører, hvorfor antallet af svar er væsentligt større end antallet af studier (i alt 393 registreringer). Den hyppigst registrerede aktørkategori er *Praktikere* efterfulgt af børn på henholdsvis 5, 4, og 3 år.

Det ses endvidere, at kategorierne *Børn 1 år*, *Børn 2 år*, *Børn 6 år* samt *Ledelse* er relativt store. Mindre andele tilskrives kategorierne *Børn 0-1 år*, *Forældre*, *Forvaltning (kommunal)*, *Forvaltning (statslig)*, mens *Politikere* og *Fagforening* ikke er registreret i årets kortlægning. I alt blev det registreret 16 gange, at studierne omhandlede andre aktører end de nævnte, som fx skolebørn.

Studiet omhandler følgende aktører:	Antal	Procent
Ledere/ledelse	28	19%
Praktikere	90	63%
Børn 0-1 år	9	6%
Børn 1 år	30	21%
Børn 2 år	35	24%
Børn 3 år	42	29%
Børn 4 år	43	30%
Børn 5 år	46	32%
Børn 6 år	24	17%
Ingen information om børns alder	13	9%
Forældre	6	4%
Forvaltning, kommunal	9	6%
Forvaltning, statslig	2	1%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	16	11%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 11. Studiernes aktører i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

I spørgerammen svares der endvidere på et uddybende spørgsmål vedrørende aldersgrupper. Her inddeles børnene i to overordnede aldersgrupper, 0-2 år og 3-6 år. Tabel 12 viser antallet af registreringer fordelt på disse to aldersgrupper. Det ses, at de ældre børn på 3-6 år indgår hyppigere end de yngste på 0-2 år. Endvidere viser tabellen, at børn ikke indgår i en stor del af årets studier, hvorfor det ikke har været relevant at besvare spørgsmålet. Kategorien *Andet* dækker fx over tilfælde, hvor børn i dagtilbud indgår som aktører, men uden at børnenes præcise alder angives i studiet.

Studier med børn som aktører, fordelt på aldersgruppe:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	35	24%
Børn 3-6 år	57	40%
Andet	13	9%
Ikke relevant	59	41%

Tabel 12. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Tabel 13 på næste side illustrerer, hvilke aktører der informerer studiets dataindsamling, fx som interviewpersoner eller som objekter for observation. Igen er det væsentligt at bemærke, at mange af årets studier indbefatter flere informantgrupper, hvorfor antallet af registrerede svar når op på i alt 403. Overordnet viser tabellen, at *Praktikere*, såsom pædagoger og pædagogmedhjælpere, er langt den hyppigste enkeltstående informantgruppe i årets studier. Børn bruges også som informanter i en stor del af studierne enten som aktive informanter i interviews eller som mere passive deltagere i de tilfælde, hvor forskeren observerer givne fænomener eller

praksisser i dagtilbuddet. Det ses, at børn på 5 år optræder hyppigst, efterfulgt af 4-årige børn og 3-årige børn. Medlemmer af ledelsen fungerer også i en del tilfælde som informanter, mens mindre andele tilskrives de resterende informantgrupper. Kategorien *Andre* dækker fx over tilfælde, hvor studiet informeres af skolebørn eller ejere af daginstitutioner, som ikke drives i kommunalt, men i privat regi.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	38	26%
Praktikere	98	68%
Børn 0-1 år	3	2%
Børn 1 år	23	16%
Børn 2 år	30	21%
Børn 3 år	36	25%
Børn 4 år	40	28%
Børn 5 år	44	31%
Børn 6 år	24	17%
Ingen information om børns alder	13	9%
Forældre	13	9%
Forvaltning, kommunal	12	8%
Forvaltning, statslig	5	3%
Politikere	2	1%
Fagforening	3	2%
Andre	18	13%
Ikke relevant	1	1%

Tabel 13. Aktører, som informerer studiet i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Tabel 14 viser antallet af studier med børn som informanter fordelt på de to aldersgrupper *Børn 0-2 år* og *Børn 3-6 år*. Her ses det, at de ældre børn på 3-6 år oftere indgår som informanter sammenlignet med de yngste. Derudover ses det, at der i en del tilfælde ikke indgår børn som informanter, hvorfor det ikke har været relevant at besvare spørgsmålet.

Studier med børn som informanter, fordelt på aldersgrupper	Antal	Procent
Børn 0-2 år	30	21%
Børn 3-6 år	55	38%
Andet	11	8%
Ikke relevant	66	46%

Tabel 14. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Tabel 15 på næste side viser de emner, som årets studier behandler. Det har igen været muligt at registrere flere svar pr. studie, eftersom et enkelt studie kan behandle adskillige emner. Antallet af registrerede svar når derfor op på i alt 351. Som det ses i tabellen, behandlede de inkluderede studier hyppigst emnet *Undervisning og læring*, ligesom mange studier behandlede emnet *Pædagogiske praksisser.* Derudover viser tabellen, at en del studier behandlede andre emner end dem, der findes i den aktuelle spørgeramme, eftersom svarkategorien *Andet* er den tredje hyppigst registrerede kategori. Svarkategorien *Andet* dækker blandt andet over studier, der behandlede emner som børns læse- og skrivefærdigheder (literacy), tosprogethed, børns rettigheder og børns læring om og til demokrati. Kategorierne *Organisation og ledelse* og *Læreplan* fyldte også i årets kortlægning, mens mindre andele tilskrives *Policy, Kvalitet i dag-*

tilbud, *Barnets perspektiv*, *Lige muligheder, Sundhed, Teknologi og IKT, Børns bevægelse og udvikling*, *Evaluering og vurdering* og *Overgang fra dagtilbud til skole*. Kategorierne *Pædagogers karriere*, *Klasseledelse, Metodologi* og *Økonomi* optrådte kun sjældent i årets studier.

Studiets emner	Antal	Procent
Undervisning og læring	70	49%
Pædagogiske praksisser	49	34%
Andet	48	33%
Organisation og ledelse	29	20%
Læreplan	24	17%
Policy	19	13%
Kvalitet i dagtilbud	17	12%
Barnets perspektiv	16	11%
Lige muligheder	13	9%
Sundhed	12	8%
Teknologi og IKT	12	8%
Børns bevægelse og udvikling	12	8%
Evaluering og vurdering	11	8%
Overgang fra dagtilbud til skole	8	6%
Pædagogers karriere	5	3%
Klasseledelse	3	2%
Økonomi	2	1%
Metodologi	1	1%

Tabel 15. Emner, som studierne omhandler i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Tabel 16 viser studiernes pædagogiske temaer, hvor det har været muligt at registrere flere svar for hvert studie, således at antallet af registrerede svar når op på 225. Det ses, at de inkluderede studier hyppigst omhandlede *Indhold i dagtilbuddet*, men også at en del studier omhandlede andre pædagogiske temaer end dem, der findes i den aktuelle spørgeramme. Svarkategorien *Andet* er således den anden hyppigst registrerede kategori og omfatter studier, der omhandlede temaer som fx teknologi og IKT, ledelse og inklusion. Derudover viser tabellen, at en del studier omhandlede *Arbejde med offentlige dokumenter*, ligesom en del studier ikke havde et overordnet pædagogisk tema. Det var med andre ord ikke altid muligt at tilskrive studierne et af de overordnede pædagogiske temaer, der findes i den aktuelle spørgeramme. I relativt få tilfælde havde studierne *Værdier og etik, Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling, Pædagogiske arbejdsmetoder* og *Formål* som pædagogisk tema.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	97	67%
Andet	24	17%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	21	15%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	21	15%
Værdier og etik	19	13%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	19	13%
Pædagogiske arbejdsmetoder	15	10%
Formål	9	6%

Tabel 16. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Tabel 17 viser studiernes sociale og institutionelle aspekter. Det var muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor antallet af registrerede svar summer til 226. Det ses, at kategorien *Relationer og kommunikation* optrådte hyppigst i årets studier efterfulgt af *Dagtilbuddet som lærende organisation*, *Ledelse og organisation* og *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser*. Kategorierne *Inklusion og eksklusion* samt *Fysisk miljø* optrådte mindre hyppigt. Som i spørgsmålet om studiets pædagogiske temaer (jf. Tabel 16) var det ikke i alle tilfælde muligt at definere et studies sociale eller institutionelle aspekter ud fra spørgerammens svarmuligheder.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	57	40%
Dagtilbuddet som lærende organisation	49	34%
Ledelse og organisation	32	22%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	30	21%
Inklusion og eksklusion	20	14%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	20	14%
Fysisk miljø	18	13%

Tabel 17. Studiernes sociale og institutionelle aspekter i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

Som det fremgår af Tabel 18, beskæftigede årets studier sig med forskellige perspektiver på institutionen i samfundet, nemlig *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet*, *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* samt *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv*. I kodningen var det muligt at vælge flere perspektiver pr. studie, hvorfor antallet af registrerede svar når op på i alt 171. *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet* optrådte hyppigst, derefter *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* og endelig *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv*. I en del af studierne var det dog ikke muligt at definere specifikke samfundsmæssige perspektiver.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	80	56%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	32	22%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	31	22%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	28	19%

Tabel 18. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=144). Afrundede procentsatser.

3.4 Vurdering af forskningskvalitet i dagtilbudsforskningen i 2016

Inden vurderingen af forskningskvaliteten af årets forskning gennemgås, er det vigtigt at understrege, at vurderingen af studierne alene er baseret på stillingtagen til det, der er beskrevet i den enkelte forskningspublikation. Blandt kriterierne for tildeling af *høj* eller *middel* evidensvægt i denne forskningskortlægning er, at studierne er rapporteret med tilstrækkelig transparens med hensyn til blandt andet dataindsamlingsmetoder, analysemetoder samt beskrivelse af sample og rekruttering. Det, der vurderes her, er med andre ord kvaliteten af studiernes beskrivelser/forskningsrapportering.

Forskningskvalitet vurderes i dette projekt ud fra princippet om *peer review*. Dette indebærer, at mindst to uafhængige parter, en medarbejder fra DCU og et medlem af den eksterne reviewgruppe, etablerer enighed om en forskningskvalitetsvurdering, dvs. at det enkelte studie tildeles én samlet evidensvægt. Denne vurdering gennemføres efter og er baseret på almenvidenskabelige bedømmelseskriterier, der er uafhængige af det enkelte studies valgte design.

Et eksempel herpå er vurderingen af forfatterens argumentation for valg af design til den enkelte undersøgelse. Forskningskvalitet kan imidlertid ikke betragtes som helt uafhængig af forskningsdesign. Det enkelte studie vurderes dermed også ud fra studiets egne designmæssige præmisser. Dette indbefatter blandt andet overvejelser over, hvorvidt forfatteren med anvendelse af de valgte metoder til indsamling og analyse af empiri vil være i stand til at belyse forskningsspørgsmålet, og hvorvidt der er en sammenhæng mellem studiets præmisser og konklusion, dvs. om forskningen svarer på det, der var udgangspunkt for undersøgelsen. Det, der vurderes her, er med andre ord, om det valgte design er rapporteret på bedst mulige måde, samt om designet understøtter studiets konklusioner.

Tabel 19 viser svarene på spørgsmålene i spørgerammen, som direkte anvendes til at vurdere studiernes forskningskvalitet.

Vurdering af kvalitetsparametre	Ja		Nej	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	143	99%	1	1%
Er studiets mål klart beskrevet?	131	91%	13	9%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	69	48%	75	52%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	85	59%	59	41%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	82	57%	62	43%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	80	56%	64	44%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	5	3%	139	97%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	66	46%	78	54%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	43	30%	101	70%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	93	65%	51	35%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	64	44%	80	56%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	63	44%	81	56%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	38	26%	106	74%

Tabel 19. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

De fleste svar peger i retning af, at årets forskningsrapportering er af en mindre tilfredsstillende karakter. For de fleste spørgsmåls vedkommende viser fordelingen af svar, at der kan peges på problemer med en del af studierne. Det ses, at der er kvalitetsproblemer på flere områder, men at enkelte forhold også er forbundet med lidt mere udbredte problemer. Det gælder særligt for samples og problemer i studiernes afrapportering. Det ses, at reviewerne vurderede, at sample og identificeringen af sample ikke var tilstrækkeligt beskrevet i 75 studier (52 %), mens 78 studier (54 %) har problemer i rapporteringen, hvad angår forfatterens selektive afrapportering. Selektiv afrapportering kan blandt andet bestå i, at forfatteren ikke gør sin udvælgelse af data anvendt i analysen tilstrækkeligt transparent, og at reviewerne derfor ikke kan udelukke, at bestemte konklusioner bevidst skrives frem. Videre ses det, at over halvdelen af studierne (56 %) ikke har gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet og reliabilitet i indsamlingen og analysen af data.

Reviewerne vurderede også, at 62 studier (43 %) ikke gav en tilstrækkelig beskrivelse af metoden anvendt til dataanalyse, og at 64 studier (44 %) ikke var rapporteret med tilstrækkelig transparens. Endelig ses det, at reviewerne var uenige med forfatteren om studiets fund og konklusioner ved cirka en fjerdedel af studierne (26 %), og at der var etiske problemstillinger forbundet med 43 studier (30 %).

I videnskabelige undersøgelser er det ikke muligt helt at udelukke alle former for fejl/bias, men det må forventes, at undersøgelserne bliver gennemført ud fra en fremgangsmåde og et forskningsdesign, der søger at minimere fejl/bias. Som det ses i Tabel 20, er dette også i høj eller nogen grad tilfældet i 89 af de i alt 144 inkluderede studier, mens reviewerne vurderede, at det anvendte forskningsdesign og metoder i 55 studier slet ikke kan udelukke fejl/bias. De problemer, der kan observeres i disse 55 studier, skyldes blandt andet, at eventuelle kilder til fejl og bias slet ikke overvejes af forfatterne, eller at der gives for lidt information om forfatterens valg af forskningsdesign og metoder til, at reviewerne kan vurdere spørgsmålet.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	11	8%
I nogen grad	78	54%
Slet ikke	55	38%

Tabel 20. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

Et andet centralt aspekt af videnskabelige undersøgelser er generaliserbarhed, som i vurderingen adresseres i spørgsmålet*: Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?* Her kan det konstateres, at over halvdelen af studierne, dvs. 90 studier (63 %), slet ikke forholder sig til resultaternes generaliserbarhed, mens der i 32 studier (22 %) ikke kan generaliseres på baggrund af studiets resultater. Hele 122 studier (85 %) i årets kortlægning behandler således overhovedet ikke generaliserbarhed eller kan ikke generalisere på baggrund af studiets resultater. I Tabel 21 ses det endvidere, at de resterende 22 studier forholder sig til resultaternes generaliserbarhed på forskellig vis. I otte studier (6 %) konstateres det, at der kan generaliseres kontekstuelt eller konceptuelt, ligesom det konstateres, at der kan generaliseres til andre grupper med lignende karakteristika i 10 studier (7 %), samt at der kan generaliseres til undersøgelsens population i fire studier (3 %).

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiets resultater er generaliserbare til undersøgelsens population	4	3%
Ja, studiets resultater er ikke generaliserbare	32	22%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	8	6%
Ja, studiets resultater er generaliserbare til andre grupper med lignende karakteristika	10	7%
Nej, studiet forholder sig ikke til resultaternes generaliserbarhed	90	63%

Tabel 21. Om studierne forholder sig til resultaternes generaliserbarhed i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=144. Afrundede procentsatser.

Samtlige af årets 144 studier er vurderet på grundlag af de ovenstående forskningskvalitetsparametre og i et samarbejde mellem en medarbejder fra DCU og et medlem af reviewgruppen. Hvert studie er derefter vurderet på en skala fra *lav* til *høj* evidensvægt. Tabel 22 på næste side viser fordelingen af tildelte evidensvægte på årets forskning:

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	17	12%
Middel	46	32%
Lav	81	56%

Tabel 22. Vurdering af studiernes evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie
N=144. Afrundede procentsatser.

Ovenstående tabel viser, at i alt 17 studier fik tildelt en høj evidensvægt. Derudover fik 46 studier tildelt en middel evidensvægt, mens hele 81 studier fik tildelt en lav evidensvægt. Dette betyder ikke nødvendigvis, at de studier, der blev tildelt en lav evidensvægt, er dårlig forskning, men at disse studier ikke følger ovenstående kriterier for forskningskvalitet, herunder kriteriet om transparens. Det kan med andre ord betyde, at afrapporteringen af det enkelte studie er mangelfuld eller ikke tilstrækkelig gennemsigtig. Således blev samlet set 63 af de 144 inkluderede studier i årets kortlægning vurderet til at være af tilstrækkelig høj forskningskvalitet til, at de kan indgå i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). De 81 studier, der blev tildelt en lav evidensvægt, indgår ikke i databasen.

4 Perspektivering af årets dagtilbudsforskning i forhold til årene 2006-2015

I det følgende kapitel perspektiveres dagtilbudsforskningen publiceret i 2016 i lyset af de 10 foregående år, 2006-2015. Det er i den forbindelse vigtigt at påpege, at projektet har undergået mange forandringer i dets lange levetid, dels i form af leverandørskift fra DCU til SFI (nu fusioneret med KORA til VIVE) i 2013 og tilbage til DCU i 2015, dels i form af løbende forbedringer af spørgerammen og ændringer i kodningsprocedurer. Dertil kommer det sidste årtis generelle udvikling i dagtilbudsforskningen. En sådan udviklingsproces fører uundgåeligt til nogle udfordringer med at perspektivere og sammenligne på tværs af hele den 11-årige periode, hvor der er blevet udarbejdet årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning. Det drejer sig fx om udfordringer relateret til ændringer i kodningspraksis og kategoriseringer, tilføjelse af nye svarkategorier og emner samt mulig divergens i tilgangen til screening af referencer på tværs af år. I tillæg til udskiftningen af leverandør er der i årenes løb endvidere sket udskiftning blandt såvel interne reviewere (hos leverandørerne) som blandt de eksterne reviewere i reviewgruppen. Samlet set udgør disse forhold selvsagt en udfordring med at sikre en konsistent og kontinuerlig kodning og vurdering af studierne på tværs af år, hvilket bør tages i betragtning i perspektiveringen af de forskellige års dagtilbudskortlægninger.

Med dette års forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk forskning i dagtilbud for de 0-6-årige er der i dag et overblik over 893 forskningspublikationer om dagtilbud publiceret i Skandinavien eller af skandinaviske forskere i tidsrummet 2006-2016.

4.1 Almen karakteristik af forskningen for årene 2006-2016

I det følgende perspektiveres forskningens almene karakteristika for årene 2006-2016.

4.1.1 Antal inkluderede studier for årene 2006-2016

Figur 23 på næste side viser det samlede antal inkluderede studier i dagtilbudskortlægningerne for årene 2006-2016. Det ses, at antallet af inkluderede studier lå stabilt på ca. 50-55 studier fra 2006-2010, hvorefter antallet begyndte at stige, fra 51 i 2010 til 73 i 2011 og igen til 83 i 2012. Mellem 2012 og 2013 var antallet af inkluderede studier igen stabilt, hvorefter det steg kraftigt til hele 132 inkluderede studier i 2014, efterfulgt af et mindre fald til 119 i kortlægningen for 2015. Endelig ses der i dette års kortlægning igen en stigning i antallet af inkluderede studier sammenlignet med 2015. Den overordnede tendens, som træder frem i nedenstående figur, er, at antallet af inkluderede studier gradvist stiger fra 2010 og frem, dog med en stilstand mellem 2012 og 2013, et fald mellem 2014 og 2015, og igen en stigning i 2016. Med denne stigning placerer de 144 inkluderede studier i dette års kortlægning sig som det højeste antal inkluderede studier i løbet af de 11 år, hvor der er blevet udarbejdet årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning.

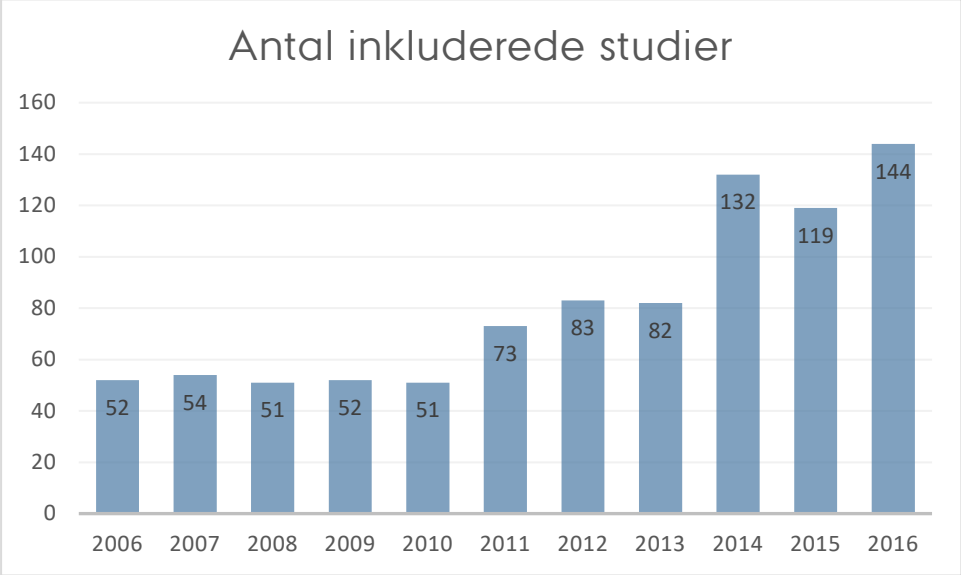

Figur 23. Antal inkluderede studier i forskningskortlægningerne 2006-2016.

4.1.2 Studier fordelt på lande

Tabel 24, Figur 25 og Figur 26 viser, hvilke lande dagtilbudsforskningen i perioden 2006-2016 er gennemført i, det vil sige hvilke lande, de inkluderede studiers empiriske materiale stammer fra.

Land, som studiet er gennemført i	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fordeling i antal svar:											
Danmark	17	11	16	14	12	16	16	26	20	26	25
Norge	13	14	13	23	21	34	47	32	69	40	57
Sverige	22	30	22	19	19	23	25	29	50	55	68
Andre OECD-lande	-	-	-	5	2	4	5	2	7	7	8
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144
Fordeling i procent:											
Danmark	33%	20%	31%	27%	24%	22%	19%	32%	15%	22%	17%
Norge	25%	26%	25%	44%	41%	47%	57%	39%	52%	34%	40%
Sverige	42%	56%	43%	37%	37%	32%	30%	35%	38%	46%	47%
Andre OECD-lande	-	-	-	10%	4%	5%	6%	2%	5%	6%	6%

Tabel 24. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

Det fremgår, at andelen af studier gennemført i Danmark i perioden 2006-2016 svingede mellem at udgøre omkring en tredjedel i 2006, 2008 og 2013 til et sted mellem en fjerdedel og en femtedel i årene 2007, 2009, 2010, 2011 og 2015. I årene 2012, 2014 og 2016 udgjorde andelen af studier gennemført i Danmark under 20 %. Videre ses det, at andelen af studier gennemført i Norge svingede markant i perioden 2006-2016 fra maksimalt 57 % i 2012 til omkring 25 % som den mindste andel i kortlægningens første tre år, dvs. 2006-2008. I 2016 lå andelen af studier gennemført i Norge imellem disse to yderpunkter med en andel på 40 %. Endelig ses

der udsving i den procentuelle fordeling af studier gennemført i Sverige i perioden 2006-2016, med 56 % i 2007 som den højeste andel og 30 % i 2012 som den laveste. I perioden 2009-2016 ligger Danmark konsistent som det land, færrest studier er gennemført i, mens Norge og Sverige skiftevis står for den største andel. Tabellen viser, at Sverige er det land, hvor flest studier er gennemført i årene 2006-2008 og igen i 2015-2016, mens Norge er det land med den største andel i perioden 2009-2014. I kortlægningerne for perioden 2006-2008 blev studier, som også er gennemført i andre OECD-lande, ikke registreret særskilt via samlekategorien *Andre OECD-lande*.

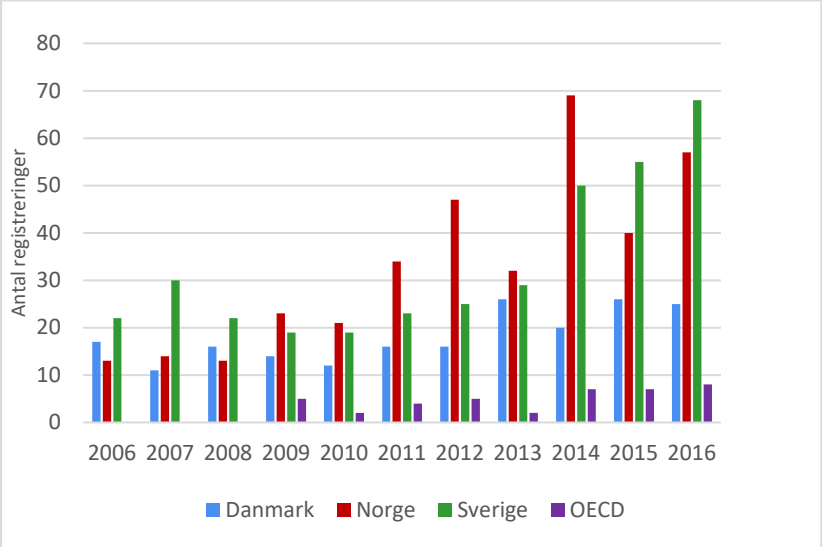

Figur 25. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

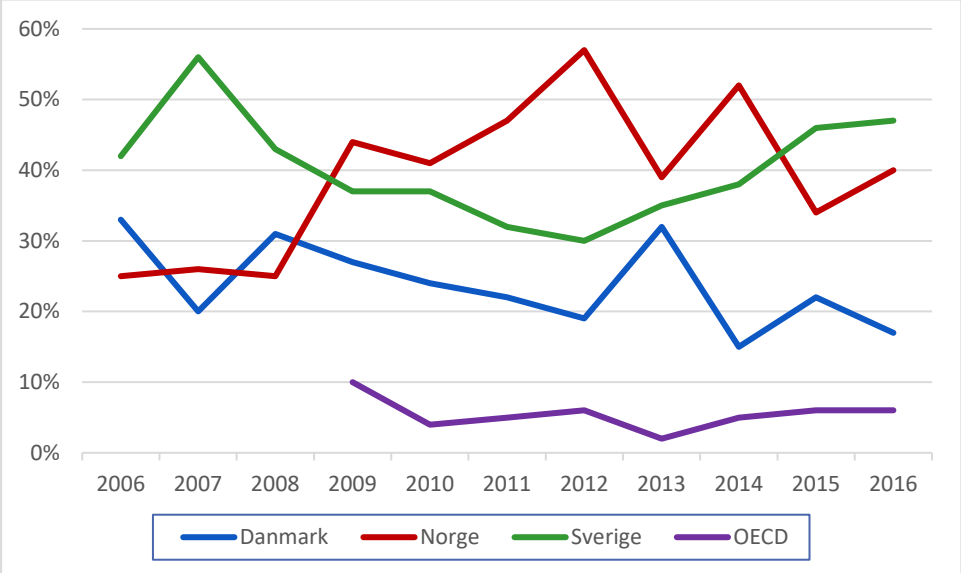

Figur 26. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

4.1.3 Studiernes publiceringssprog

I Tabel 27 ses fordelingen af studiernes publiceringssprog i perioden 2006-2016. Bemærk, at publiceringssprog ikke er angivet i alle forskningskortlægninger, hvorfor nogle felter i tabellen ikke kan udfyldes.

Studiets sprog	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012**	2013	2014	2015	2016
Fordeling i antal studier:											
Engelsk	2	7	9	10	17	27*	29**	-	-	60	87
Dansk	17	11	16	13	10	12*	11**	-	-	16	15
Norsk	13	10	11	19	11	26*	30**	-	-	23	26
Svensk	20	26	15	10	13	12*	14**	-	-	20	16
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144
Fordeling i procent:											
Engelsk	4%	13%	18%	19%	33%	37%*	35%**	-	-	50%	60%
Dansk	33%	20%	31%	25%	20%	16%*	13%**	-	-	13%	10%
Norsk	25%	19%	22%	37%	22%	36%*	36%**	-	-	19%	18%
Svensk	38%	48%	29%	19%	25%	16%*	17%**	-	-	17%	11%

Tabel 27. Studiernes publiceringssprog, særskilt for årene 2006-2016.
Afrundede procentsatser.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie i perioden 2015-2016, mens det i perioden 2006-2012 var muligt at registrere flere svar pr. studie.
Der var ingen oplysninger om studiernes publiceringssprog i kortlægningerne for årene 2013 og 2014.
*Det totale antal registrerede svar i kortlægningen for 2011 er 77, da fire studier er publiceret på mere end ét sprog. Derfor overstiger summen af procentueringer 100 %.
** Det totale antal registrerede svar i kortlægningen for 2012 er 84, da ét studie er publiceret på to sprog. Derfor overstiger summen af procentueringer 100 %.

Ser man på studiernes publiceringssprog i perioden 2006-2016, er det mest bemærkelsesværdige udviklingen i andelen af studier publiceret på engelsk. Mens det tilbage i 2006 kun var 4 % af studierne, der var publiceret på engelsk, er andelen fra 13 % i 2007 steget år for år til 37 % i 2011, 50 % i 2015 og til hele 60 % i 2016. Den øgede tendens til at publicere på engelsk kan ses i lyset af indførslen af den bibliometriske forskningsindikator, som tilskynder til at publicere forskning på engelsk. Dertil kan det fremhæves, at flere og flere skandinaviske forskere inden for dagtilbudsområdet involveres i internationale forskningsnetværk, ligesom flere projekter i sig selv gennemføres som større internationale projekter med involvering af forskere på tværs af lande og sprog, hvorfor det fælles publiceringssprog for den type tværnationale projekter ofte vil være engelsk. Med hensyn til udviklingen i publikationer forfattet på de tre skandinaviske sprog viser tabellen, at andelen af studier publiceret på dansk var højest i 2006 med 33 % og lavest i årets kortlægning med blot 10 %. Siden 2011 har andelen af studier publiceret på dansk ligget på under 20 %. Andelen af studier publiceret på norsk var højest i 2009 med 37 % og lavest i 2016 med 18 %. Samme billede gør sig gældende for studier publiceret på svensk, hvor den højeste andel skal findes i 2007 (hele 48 %), mens den laveste andel igen ses i 2016 med 11 %.

Andel studier gennemført i landet, som er skrevet på landets eget sprog	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Danmark	100%	100%	100%	93%	83%	75%	69%	-	-	62%	60%
Norge	100%	71%	85%	83%	52%	76%	64%	-	-	58%	44%
Sverige	91%	87%	68%	53%	68%	52%	56%	-	-	36%	24%

Tabel 28. Publicering på eget sprog, særskilt for land i perioden 2006-2016.

Tabel 28 viser andelen af studier publiceret på landets eget sprog, særskilt for Norge, Sverige og Danmark. I 2006 var alle studier gennemført i Norge og Danmark publiceret på henholdsvis norsk og dansk, ligesom stort set alle studier gennemført i Sverige var publiceret på svensk. Det fremgår dog, at andelen af studier publiceret på landets eget sprog falder markant for alle lande over tid, idet gradvist flere studier bliver publiceret på engelsk[7]. Sammenligner man de tre lande, ses det, at specielt studier gennemført i Sverige har ændret sig fra at være publiceret på svensk til at være publiceret på engelsk set over hele kortlægningsperioden. I 2016 var kun 24 % af studierne gennemført i Sverige publiceret på svensk. Tilsvarende blev 44 % af studierne gennemført i Norge publiceret på norsk i 2016, mens 60 % af studierne gennemført i Danmark samme år var publiceret på dansk.

4.1.4 Finansieringsformer

Om Tabel 29 på næste side bør det indledningsvis bemærkes, at svarkategorien *Uoplyst* har fået et stort antal registreringer gennem hele perioden 2006-2016, dog særligt i årene 2012-2016. Generelt har kategorien *Uoplyst* stået for den største procentvise andel registreringer gennem hele projektets levetid. Dette må ses som en afspejling af, at de kortlagte studier ofte ikke oplyser finansieringsform, eller at det for en del studiers vedkommende ikke er muligt eller relevant at pege på en specifik finansieringskilde. For de øvrige finansieringsformer ses det overordnet, at kategorierne *Foreninger eller fagforeninger* samt *Private fonde* kun har fået relativt få registreringer gennem hele perioden, med en maksimal procentvis andel på 12 % for begge kategorier. Kategorien *Forskningsråd* fik kun en andel på 6 % i 2006, men har herefter ligget mellem 16 % og 27 %. *Ministerier/styrelser/kommuner* svinger mellem andele på højst 33 % i 2006 og lavest 9 % i 2014, mens *Universiteter/forskningsinstitutioner* fra 2013 og frem kun udgør en lille procentuel andel (8 % og mindre).

[7] Det forudsættes her, at studier gennemført i fx Danmark, som ikke publiceres på dansk, publiceres på engelsk. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at sådanne studier kunne være publiceret på fx ét af de andre skandinaviske sprog. I kortlægningen for 2016 forekommer dette dog ikke.

Studiets finansiering	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fordeling i antal svar:											
Forskningsråd	3	14	10	14	10	20	13	13	24	21	36
Ministerie/styrelse/kommune	17	10	17	12	10	16	9	13	12	20	19
Universitet/forskningsinstitution	7	12	7	9	14	15	12	4	9	10	8
Private fonde	4	4	2	1	6	3	4	1	3	2	2
Uoplyst/uklart	19	15	17	14	20	25	43	46	84	67	79
Anden finansieringskilde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2
Foreninger eller fagforeninger	6	6	6	2	5	2	5	7	5	-	3
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144
Fordeling i procent:											
Forskningsråd	6%	26%	20%	27%	20%	27%	16%	16%	18%	18%	25%
Ministerie/styrelse/kommune	33%	19%	33%	23%	20%	22%	11%	16%	9%	17%	13%
Universitet/forskningsinstitution	13%	22%	14%	17%	27%	21%	14%	5%	7%	8%	6%
Private fonde	8%	7%	4%	2%	12%	4%	5%	1%	2%	2%	1%
Uoplyst/uklart	37%	28%	33%	27%	39%	34%	52%	56%	64%	56%	55%
Anden finansieringskilde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3%	1%
Foreninger eller fagforeninger	12%	11%	12%	4%	10%	3%	6%	9%	4%	-	2%

Tabel 29. Finansiering af studierne, særskilt for årene 2006-2016.
Tabellen viser både fordelingen i antal studier og i procent. Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier. Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

4.2 Forskningsdesign og anvendte dataindsamlingsmetoder

4.2.1 Forskningsmetoder

Tabel 30 på næste side viser de overordnede forskningsmetoder, som blev anvendt i studierne i perioden 2013-2016[8]. Det ses tydeligt, at den kvalitative forskning fylder mest set over perioden 2013-2016, idet en andel på omkring tre fjerdedele af det samlede antal inkluderede studier anvender kvalitative metoder i 2014-2016. Dernæst følger kvantitative metoder, som udgør mellem 14 % og 18 % af det samlede antal inkluderede studier i perioden. Endelig svinger andelen af studier, som kombinerer kvantitative og kvalitative metoder (*mixed methods*) fra hele 18 % i 2013 til kun 6 % det følgende år for herefter at ligge på 11 % i såvel 2015 som i 2016. Forskningskortlægninger figurerer kun i mindre omfang.

[8] Den periode, hvor studiets overordnede forskningsmetode er blevet registreret ensartet, jf. tabeltekst.

Forskningsmetode*	2013	2014	2015	2016
Fordeling i antal studier:				
Kvalitativt studie	52	102	85	103
Kvantitativt studie	15	22	17	24
Mixed methods	15	8	13	16
Forskningskortlægning**	-	-	4	1
Antal studier inkluderet pr. år	82	132	119	144
Fordeling i procent:				
Kvalitativt studie	63%	77%	71%	72%
Kvantitativt studie	18%	17%	14%	17%
Mixed methods	18%	6%	11%	11%
Forskningskortlægning**	-	-	3%	1%

Tabel 30. Anvendte forskningsmetoder anvendt i studierne, særskilt for årene 2013-2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
Tabellen viser både fordelingen i antal studier og i procent. Afrundede procentsatser.
* Der findes kun data fra 2013-2016, eftersom studiets forskningsmetode ikke er blevet registreret ensartet alle kortlægningsår. I tidligere kortlægninger har det fx været muligt at registrere flere svar pr. studie, således at værdierne bliver usammenlignelige med den nuværende kodningspraksis.
** Kategorien *Forskningskortlægning* blev først tilføjet i spørgerammen i 2015.

4.2.2 Forskningsdesign

Tabel 31 viser de specifikke forskningsdesign, som anvendtes i studierne over hele perioden 2006-2016.

Forskningsdesign	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Etnografisk	20	22	16	26	24	27	33	41	74	61	36
Holdningsundersøgelse ("view study")	5	11	14	14	11	8	14	17	29	13	44
Casestudie	11	10	11	7	7	11	11	24	25	17	27
Tværsnitsstudie	11	7	4	9	6	21	21	10	13	7	8
Dokumentstudie	9	9	14	8	4	7	8	9	9	9	7
Aktionsforskning	5	4	4	3	1	4	4	4	5	11	15
Kohortestudie	1	1	3	3	1	6	2	2	4	3	0
Longitudinelt studie	0	0	0	0	2	6	4	3	4	6	5
Observationsstudie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	32
Forskningskortlægning	2	0	2	1	2	0	5	0	1	6	1
Systematisk forsknings-kortlægning	2	2	2	1	0	1	0	2	1	1	0
En gruppe før- og eftertest	1	4	0	1	0	1	0	1	1	2	0
Sekundær dataanalyse	2	1	1	0	1	1	1	0	2	2	2
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0	0	1	0	1	0	2	1	4	1
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	1	2	0	1	1	1	1	2	0	5
En gruppe kun eftertest	2	3	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Case control	1	2	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Andet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Metodologisk studie	0	0	0	0	2	0	3	-	-	-	-
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 31. Anvendte forskningsdesign, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Af Tabel 31 fremgår det, at der i perioden 2006-2016 var et stort antal studier, som anvendte et etnografisk design. I årene 2006-2015 var etnografiske design således de hyppigst forekommende. I 2016 faldt antallet af studier med et etnografisk design dog, selvom antallet af inkluderede studier steg. Således er etnografiske design ikke den hyppigst registrerede kategori i 2016. Det er derimod holdningsundersøgelser ("*view studies*"), som har ændret sig fra at være en sjældent anvendt kategori i 2006 til at være den hyppigst registrerede kategori i 2016. I 2015 blev svarkategorien *Observationsstudier* tilføjet i spørgerammen, og det ses, at relativt store andele registreringer tilgår denne kategori i både 2015 og 2016.

Ligeledes ses det i Tabel 31, at antallet af studier, som anvendte et aktionsforskningsdesign, steg i 2015 set i lyset af de foregående års kortlægninger. I 2016 steg antallet af studier med et aktionsforskningsdesign yderligere til i alt 15 studier, hvilket dog også skal ses i lyset af det større antal inkluderede studier i 2016. Det fremgår desuden, at antallet af studier registreret som *Casestudier* steg fra 17 i 2015 til 27 i 2016, hvilket omtrent svarer til antallet af casestudier inkluderet i 2013 og 2014. Siden 2014 har casestudier placeret sig som det tredje- eller fjerdehyppigst anvendte forskningsdesign. Kun få inkluderede studier blev registreret med følgende forskningsdesign i hele perioden 2006-2016: *kohortestudie, longitudinelt studie, forskningskortlægning, systematisk forskningskortlægning, én gruppe før- og eftertest, én gruppe kun eftertest, eksperimenter med randomiserede grupper, eksperimenter med ikke-randomiserede grupper, sekundær dataanalyse, case control,* og *metodologiske studier* (sidstnævnte kategori blev fjernet fra spørgerammen i 2013).

Figur 32 på næste side illustrerer det totale antal registreringer pr. anvendt forskningsdesign i perioden 2006-2016. Heraf fremgår det blandt andet, at relativt mange studier også blev registreret som *Tværsnitsstudier* og *Dokumentstudier* set over hele perioden 2006-2016.

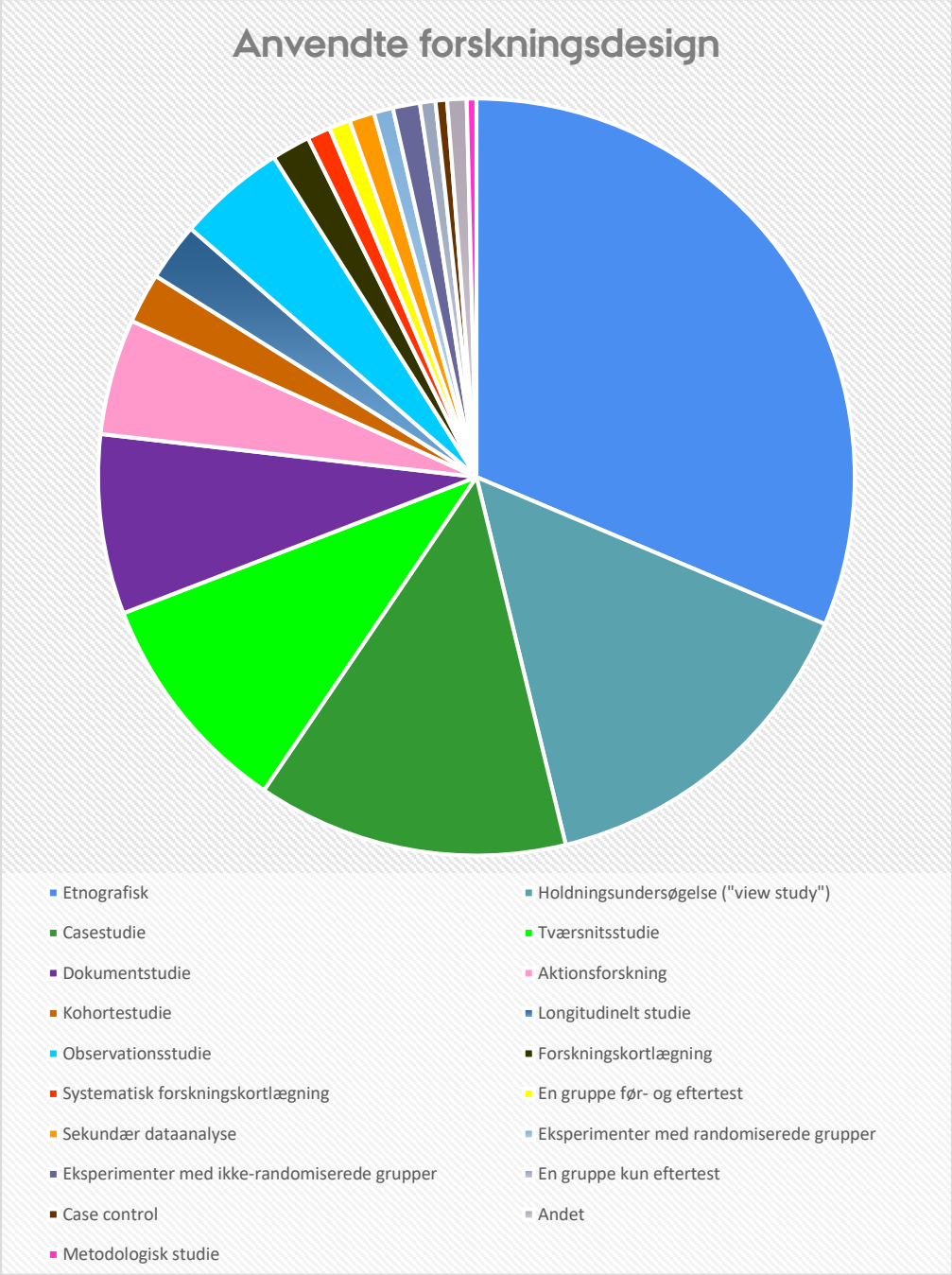

Figur 32. Anvendte forskningsdesign, set i forhold til det totale antal registreringer i årene 2006-2016.

4.2.3 Dataindsamlingsmetoder

I Tabel 33 på næste side vises de dataindsamlingsmetoder, som er anvendt i de inkluderede studier i årene 2007-2016. Der foreligger ikke data om studiernes dataindsamlingsmetoder i kortlægningen for 2006. Derudover har svarkategorierne ændret sig gennem årene, hvorfor ikke alle felter i tabellen kan udfyldes. Det skal bemærkes, at nedenstående tabel udelukkende er baseret på data fra EPPI-reviewer. I rapporter fra 2007-2014 er der i tabellerne over data-indsamlingsmetoder i nogle tilfælde blevet rapporteret data, som ikke fremgår af EPPI-reviewer

(man havde fx valgt at håndkode kategorien *Anden dokumentation* i underkategorier, som ikke var en del af den officielle spørgeramme).

Dataindsamlingsmetoder	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Observation	28	20	30	27	31	42	45	59	54	73
Én-til-én-interview	18	23	28	24	32	32	35	72	46	50
Spørgeskema	9	13	18	11	20	22	26	30	32	35
Fokusgruppeinterview	6	12	14	12	11	13	18	32	20	26
Anden dokumentation	18	11	15	15	20	25	-	-	-	-
Videooptagelse	-	-	-	-	-	-	30	32	33	46
Dagbog (feltnoter)	1	1	2	2	3	8	20	17	22	27
Sekundære data (fx offentlig statistik)	3	1	5	5	6	3	3	6	10	1
Lydoptagelse	-	-	-	-	-	-	7	21	7	12
Andre dataindsamlingsmetoder	2	2	0	1	6	3	-	-	21	26
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	-	-	-	-	-	-	6	9	13	15
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	-	-	-	-	-	-	7	10	10	8
Klinisk test	2	0	0	0	2	3	0	0	2	0
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	1	2	1	1	0	0	1	3	1
Fysisk test	-	-	-	-	-	-	3	2	2	2
Skole-/institutionsopgørelser	1	2	0	0	2	0	0	1	0	0
Praktisk test	0	0	1	0	0	1	0	2	0	1
Psykologisk test	2	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Uoplyst	2	0	0	0	1	0	-	-	-	-
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Litteratursøgning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Antal studier inkluderet pr. år	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 33. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for årene 2007-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Der var ingen oplysninger om de anvendte dataindsamlingsmetoder i kortlægningen for 2006.

Der ses en tydelig sammenhæng mellem de anvendte dataindsamlingsmetoder (jf. Tabel 33) og studiernes forskningsdesign (jf. Tabel 31). Som det fremgår af Tabel 33, anvender mange af de inkluderede studier observation som dataindsamlingsmetode, hvilket sandsynligvis hænger sammen med den store andel inkluderede studier, som anvender et etnografisk design i hele kortlægningsperioden 2006-2016. Under spørgsmålet om anvendte forskningsdesign blev svarkategorien *Observationsstudie* tilføjet i spørgerammen i 2015, hvilket naturligvis også bidrager til den høje frekvens af observation som dataindsamlingsmetode for 2015 og 2016. Som tidligere nævnt er holdningsundersøgelser det hyppigst registrerede forskningsdesign i årets kortlægning. Disse undersøgelser involverer i mange tilfælde interviews og/eller spørgeskemaer som dataindsamlingsmetode. Tabel 33 viser, at der generelt over hele kortlægningsperioden i høj grad er blevet anvendt én-til-én-interview, og at spørgeskemaer og fokusgruppeinterviews også har haft vis vægt. Videre er der i perioden 2013-2016 også registreret en væsentlig andel studier, som anvender videooptagelse som dataindsamlingsmetode. Derimod anvender få studier test som dataindsamlingsmetode set over hele perioden. For de 841 studier, der er inkluderet i kortlægningerne i perioden 2007-2016, er der i alt 38 registreringer af en eller anden form for test som en del af studiets dataindsamlingsmetode. I de fleste af disse få tilfælde er der tale om kliniske test eller test af fysisk bevægelse, mens der også i mindre omfang har været

anvendt psykologiske eller praktiske test. Endelig er kategorien *Andre dataindsamlingsmetoder* i stigende grad blevet anvendt de sidste to kortlægningsår, med henholdsvis 21 registreringer i 2015 og 26 registreringer i 2016. I kortlægningen for 2015 dækker kategorien *Andre dataindsamlingsmetoder* blandt andet over litteratursøgninger. I dette års kortlægning er *Litteratursøgning* tilføjet som en selvstændig svarkategori i spørgerammen. Som nævnt tidligere dækker kategorien *Andre dataindsamlingsmetoder* i dette års kortlægning over blandt andet studier, som anvender workshops eller fotografier som dataindsamlingsmetoder.

4.3 Forskningens indhold

4.3.1 Studiernes overordnede sigte

Tabel 34 viser studiernes sigte i kortlægningerne for perioden 2006-2016.

Studiets sigte	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beskrivelse	32	25	27	33	35	58	70	70	31	89	125
Udforskning af relationer	23	31	24	13	11	18	14	13	88	21	14
'What works'	14	7	10	7	2	2	0	13	12	3	4
Forskningskortlægning	2	4	6	0	2	0	1	3	1	6	1
Udvikling af metoder	5	3	5	4	3	0	2	-	-	-	-
Antal studier	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 34. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2016.
I perioden 2006-2013 har det været muligt at registrere flere svar pr. studie, herefter har det kun været muligt at registrere ét svar.

Tabel 34 viser udsving i kodningen af de forskellige svarkategorier fra år til år. Fx blev kun 31 studier i 2014 registreret som havende et beskrivende sigte, mens antallet i 2015 nåede op på 89 studier på trods af det større antal inkluderede studier i 2014. I 2016 ses yderligere en stigning til 125 studier med et beskrivende sigte. Kategorien *Udforskning af relationer* fik i 2014 hele 88 registreringer, mens antallet i 2015 var blot 21. I 2016 blev kun 14 studier registreret under kategorien *Udforskning af relationer*, dette til trods for det større antal inkluderede studier i 2016. Det er umiddelbart ikke muligt at forklare, hvorfor så få studier i årets kortlægning udforsker relationer. Set over hele kortlægningsperioden er der en generel overvægt af studier, som har et beskrivende sigte. Dog er årene 2007 og mest bemærkelsesværdigt 2014 undtagelser fra denne tendens. I 2014 virker den typiske fordeling mellem beskrivende studier og studier, der udforsker relationer, således til at være vendt på hovedet, med en markant overvægt af registreringer til *Udforskning af relationer*. Denne asymmetri i sammenligning med resten af perioden ses tydeligt i Figur 35 på næste side. Endelig ses der også markante udsving i antallet af studier kodet som *"What works"* med fx 14 registreringer ud af 52 inkluderede studier i 2006, ingen registeringer i 2012 og fire ud af 144 inkluderede studier i 2016.

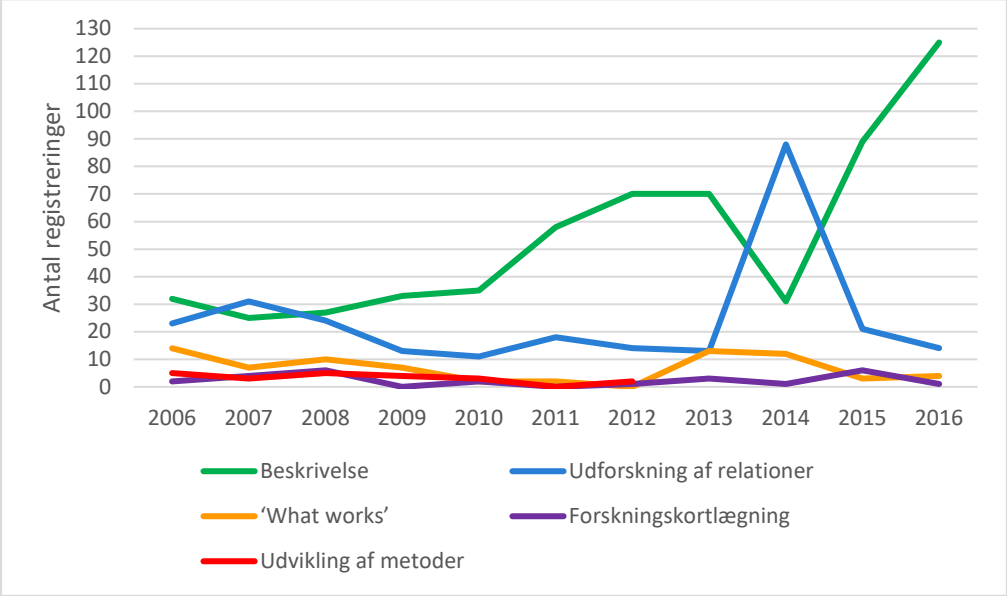

Figur 35. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2016.

Ovenstående peger på, at det ikke er uproblematisk at sammenligne udsving i registreringer fra år til år. Der kan forekomme forskellige kodningspraksisser afhængig af fx medarbejdergruppe og leverandør, ligesom rammerne for projektet løbende ændrer sig i form af fx nye kodninger i spørgerammen. Sådanne forhold vil uundgåeligt influere på de tal og tendenser, som kan aflæses ud af perspektiveringen, og skal derfor medtænkes i læsningen af denne rapport.

4.3.2 Aktører

De inkluderede studier i forskningskortlægningerne for perioden 2006-2016 kan være rettet mod såvel dokumenter som fysiske og materielle forhold, men de vil i langt de fleste tilfælde også omhandle mennesker i og rundt om dagtilbuddene. Tabel 36 på næste side giver en oversigt over, hvilke aktører studierne har omhandlet i årene 2006-2016. I tabellen skelnes mellem tre distinkte grupper: børn, personale i institutionerne (praktikere og ledelse) og forældre.

Det skal her bemærkes, at spørgerammen har ændret sig undervejs i projektets levetid, således at flere aktører (fx *Forvaltning*) er blevet tilføjet som mulige svarkategorier. Tidligere blev aktører fra fx forvaltninger registreret via en samlekategori kaldet *Personale "rundt om" institutionerne*. Særligt når det gælder kategorien *Børn*, er der stor forskel på antallet af svarmuligheder i de enkelte kortlægningsår. I perioden 2006-2012 blev børn som aktører registreret via blot én kodning, hvorefter der blev tilføjet en stigende mængde kodningsmuligheder med aldersinddelinger. Det betyder, at børn som aktører i 2013 blev registreret via to koder, *Børn 0-3 år* og *Børn 3-6* år. I perioden 2014-2016 inddeles børn som aktører i samlet set syv mulige kodninger efter alder. I 2015 tilføjes endvidere to samlekategorier for børn som aktører (*Børn 0-2 år* og *Børn 3-6 år*) i et separat spørgsmål i spørgerammen. Derfor skal tabellen læses med det forbehold, at antallet af registreringer under de forskellige kategorier år for år afhænger af den på dét tidspunkt gældende kodningspraksis og aktuelle spørgeramme. Bemærk, at tallene for *Personale* og *Børn 0-6 år* i 2015 og 2016 er fremkommet ved at sammenlægge flere svarkategorier (henholdsvis *Praktikere* og *Ledelse* og samlekategorierne *Børn 0-2 år* og *Børn 3-6 år*). Endvidere skal det understreges, at det er muligt at registrere flere aktører pr. studie, hvorfor det totale antal registreringer overstiger antallet af inkluderede studier for de enkelte år.

Studiet omhandler følgende aktører:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Personale (praktikere samt ledelse)	48	45	50	39	38	56	72	49	99	102	118
Børn 0-6 år	25	36	21	29	29	35	48	78	75	102	92
Forældre	11	8	10	11	3	11	9	7	6	7	6
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 36. Studiernes aktører, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Overordnet viser Tabel 36, ikke overraskende, at personale og børn i institutionerne er de aktører, som flertallet af studierne er rettet mod i hele kortlægningsperioden fra 2006-2016. Det er værd at bemærke, at studierne i årrækken 2006-2012 og igen i 2014 og 2016 har omhandlet en større andel personale end børn. I 2013 gør det omvendte sig gældende, mens det i 2015 ses, at de to aktørgrupper er akkurat lige store. Kun en mindre andel af studierne omhandler forældre i hele perioden 2006-2016.

4.3.3 Studiernes forskningsemner

Gennem alle de 11 år, hvor skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet er blevet kortlagt, er der også blevet foretaget registreringer af de inkluderede studiers forskningsemner og pædagogiske temaer. I det følgende præsenteres de overordnede tendenser, når det gælder disse to forhold.

På næste side viser Tabel 37 studiernes overordnede emner i årene 2006-2016. Også her har svarkategorierne i spørgerammen ændret sig gennem årene, hvorfor ikke alle felter i tabellen kan udfyldes. I 2010 blev svarkategorien *Sundhed* tilføjet i spørgerammen, mens svarkategorierne *Kvalitet i dagtilbud*, *Overgang fra dagtilbud til skole*, *Børns bevægelse og udvikling*, *Barnets perspektiv* og *Pædagogiske praksisser* blev tilføjet i 2013. I 2015 blev svarkategorien *Økonomi* tilføjet, mens *Teknologi og IKT* blev tilføjet i 2016. I NB-ECEC-databasen er de nye kategorier blevet tilføjet løbende, og studier fra tidligere år er derefter blevet reindekseret.

Studiets emner	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Undervisning og læring	11	12	11	6	4	9	27	46	51	53	70
Pædagogiske praksisser	-	-	-	-	-	-	-	6	78	59	49
Andet	16	25	10	13	8	8	12	3	22	23	48
Lige muligheder	8	5	6	17	13	19	10	14	12	24	13
Organisation og ledelse*	5	5	6	6	7	11	8	16	27	-	29
Læreplan	6	5	8	4	13	12	4	6	13	17	24
Evaluering og vurdering	8	8	11	12	12	7	8	4	10	19	11
Policy	7	3	7	5	6	1	4	2	5	16	19
Barnets perspektiv	-	-	-	-	-	-	-	7	22	24	16
Kvalitet i dagtilbud	-	-	-	-	-	-	-	2	15	33	17
Sundhed	-	-	-	-	11	7	10	7	6	7	12
Børns bevægelse og udvikling	-	-	-	-	-	-	-	3	8	27	12
Metodologi	3	1	4	5	3	4	6	2	0	7	1
Pædagogers karriere	3	1	1	0	3	7	4	0	2	5	5
Klasseledelse	4	1	4	2	1	1	1	1	3	7	3
Organisation og læring*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-
Overgang fra dagtilbud til skole	-	-	-	-	-	-	-	2	3	7	8
Teknologi og IKT**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Økonomi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 37. Emner, som studierne omhandler, særskilt for 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
*Bemærk at kategorien *Organisation og ledelse* i kortlægningen for 2015 er ændret til *Organisation og læring*.
**I 2016 blev svarkategorien *Teknologi og IKT* tilføjet i spørgerammen.

Ser man på det totale antal registreringer for hele perioden, fremgår det, at emnet *Undervisning og læring* fylder mest efterfulgt af *Pædagogiske praksisser*. Det skal herudover nævnes, at flere af de kategorier, som blev tilføjet i 2013, også i 2016 positionerer sig som væsentlige kategorier med en relativt stor andel registreringer. Det gælder fx *Kvalitet i dagtilbud*, *Barnets perspektiv* og *Børns bevægelse og udvikling*. Endelig viser tabellen, at en stor mængde registreringer i perioden 2006-2016 placerer sig inden for kategorien *Lige muligheder*, hvilket også er tilfældet med svarkategorien *Andet*, som i 2016 blandt andet dækker over emner som børns læse- og skrivefærdigheder (literacy) og børns læring om og til demokrati. Kategorierne *Evaluering og vurdering* samt *Sundhed* opnår et moderat antal registreringer. Den nyligt tilføjede kategori *Teknologi og IKT* opnår i sit første år 12 registreringer, hvilket peger på relevansen af at beholde kategorien fremadrettet. Endelig skal det bemærkes, at kategorierne *Organisation og ledelse* (*Organisation og læring* i 2015), *Læreplan* og *Policy* er steget i antal registreringer inden for de sidste to til tre kortlægningsår, hvilket naturligvis delvis skal ses i lyset af det større antal inkluderede studier disse år. De resterende kategorier opnår kun et mindre antal registreringer.

4.3.4 Studiernes pædagogiske temaer

Tabel 38 viser studiernes pædagogiske temaer for kortlægningerne 2006-2016. I 2014 blev svarkategorierne *Andet* og *Ikke relevant* tilføjet i spørgerammen, hvorfor disse ikke er udfyldt før 2014.

Studiets pædagogiske temaer	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Indhold	13	22	15	19	16	21	52	32	59	52	97
Pædagogiske arbejdsmetoder	10	7	15	7	12	12	19	52	40	40	15
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	23	8	20	14	14	16	13	14	19	38	19
Værdier og etik	16	16	15	14	17	25	18	17	16	21	19
Formål	4	13	10	4	5	2	10	12	12	15	9
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	5	5	10	4	5	6	5	2	4	13	21
Ikke relevant	-	-	-	-	-	-	-	-	11	16	21
Andet	-	-	-	-	-	-	-	-	12	9	24
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 38. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Tabellen viser, at *Indhold* er den kategori, som oftest er registreret, når man betragter hele den 11-årige kortlægningsperiode. Herefter følger temaerne *Pædagogiske arbejdsmetoder*, *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling* samt *Værdier og etik*. Der ses en stigning i antallet af studier med temaet *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling* fra 19 studier i 2014 til 38 studier i 2015, til trods for at det totale antal inkluderede studier falder i samme periode. I 2016 falder antallet af studier med temaet *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling* igen til 19 som i 2014, om end det totale antal inkluderede studier er steget. Derudover ses en markant stigning i antallet af studier med temaet *Pædagogiske arbejdsmetoder* fra 19 studier i 2012 til 52 studier i 2013, selvom det samlede antal inkluderede studier var stort set det samme for de to kortlægningsår. Der ses ligeledes en stigning i antallet af studier med temaet *Arbejde med offentlige dokumenter* fra 2014 til 2016 og en stigning i antallet af registreringer under kategorien *Andet* fra 2015 til 2016. I 2015 og 2016 dækker kategorien *Andet* fx over teknologi og IKT, ledelse og inklusion. Endelig ses det, at kategorien *Formål* skiftevis stiger og falder gennem hele perioden.

4.3.5 Sociale og institutionelle aspekter

Eftersom dagtilbuddet som institution for børn beskæftiger sig med socialitet og relationer, er det gennem hele kortlægningsperioden også forsøgt at dokumentere forskellige sociale og institutionelle aspekter ved dagtibuddet ved hjælp af kategorierne *Relationer og kommunikation*, *Dagtilbuddet som lærende organisation*, *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser*, *Ledelse og organisation*, *Inklusion og eksklusion*, samt *Fysisk miljø*. I kortlægningen for 2015 blev svarkategorien *Ingen sociale eller institutionelle aspekter* tilføjet spørgerammen. Tabel 39 på næste side viser fordelingen af sociale og institutionelle aspekter i studierne for årene 2006-2016.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Relationer og kommunikation	23	18	18	16	15	19	21	47	61	60	57
Dagtilbuddet som lærende organisation	18	11	15	8	5	12	24	22	38	30	49
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	9	16	13	15	11	16	25	16	17	25	30
Ledelse og organisation	9	3	9	1	8	6	13	17	36	27	32
Inklusion og eksklusion	10	5	8	9	10	13	7	12	12	14	20
Fysisk miljø	6	3	2	4	7	9	14	15	13	27	18
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	20
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 39. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Overordnet viser Tabel 39, at *Relationer og kommunikation* er den kategori, som oftest er registreret i hele kortlægningsperioden fra 2006-2016. Særligt de seneste fire kortlægningsår har denne kategori fyldt meget, hvilket naturligvis skal ses i lyset af det store antal inkluderede studier disse år. Set over hele perioden 2006-2016 er *Dagtilbuddet som lærende organisation* den næsthyppigst registrerede kategori efterfulgt af *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser* samt endelig *Ledelse og organisation*. Det ses endvidere, at *Inklusion og eksklusion* samlet set får relativt få registreringer i hele kortlægningsperioden. Det samme billede tegner sig for kategorien *Fysisk miljø*, som dog har et væsentligt antal registreringer i kortlægningen for 2015, men falder igen i 2016.

Udviklingen i registreringen af studiernes sociale og institutionelle aspekter illustreres nedenfor i Figur 40:

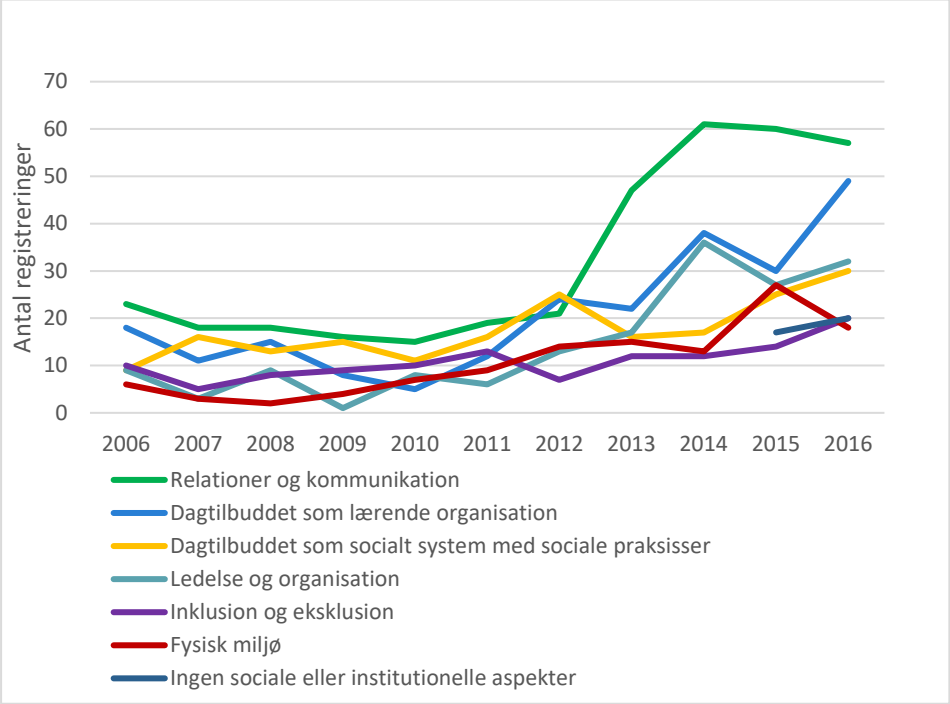

Figur 40. Sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2016.

4.3.6 Dagtilbuddet i samfundet

Tabel 41 viser studiernes perspektiver på institutionen i samfundet angivet i antal registreringer for perioden 2006-2016.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	15	16	14	9	17	60	53	23	56	48	80
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	25	32	29	30	25	3	13	27	37	39	31
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	3	6	6	4	5	7	18	36	30	26	28
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	12	2	6	12	12	4	3	13	10	38	32
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144

Tabel 41. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Set over hele kortlægningsperioden er kategorien *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet* den hyppigst registrerede. Særligt i perioden 2011-2016 har denne kategori opnået et højt antal registreringer, dog med et fald i 2013. Denne tendens skal naturligvis ses i lyset af det generelt høje antal inkluderede studier i samme periode. Samlet set er den næsthyppigst registrerede kategori *Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver* efterfulgt af *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* og endelig *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv*. Kategorien *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* fik kun få registreringer i perioden 2006-2011, men steg i perioden 2012-2014. Sammenlignet med de øvrige kategorier er *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* alligevel den kategori, som får færrest registreringer i 2015 og 2016. *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* modtager samlet set det laveste antal registreringer i hele kortlægningsperioden 2006-2016. Dog er det interessant at bemærke, at en større stigning ses i 2015 og 2016, hvor kategorien er registreret henholdvsvis 38 og 32 gange, sammenlignet med 10 registreringer i 2014. Dette skal desuden ses i lyset af det høje antal inkluderede studier i kortlægningen for 2014 og tendensen i perioden 2006-2014, hvor kategorien *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* maksimalt har fået 13 registreringer. Endelig får kategorien *Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver* som nævnt et væsentligt antal registreringer gennem hele perioden med undtagelse af året 2011. I årene 2006-2010 er denne kategori den hyppigst registrerede, hvilket illustrerer, at det ikke altid er muligt at tillægge studierne et specifikt samfundsmæssigt perspektiv, som det defineres i spørgerammen.

Udviklingen i registreringen af forskellige perspektiver på institutionen i samfundet illustreres i Figur 42 nedenfor:

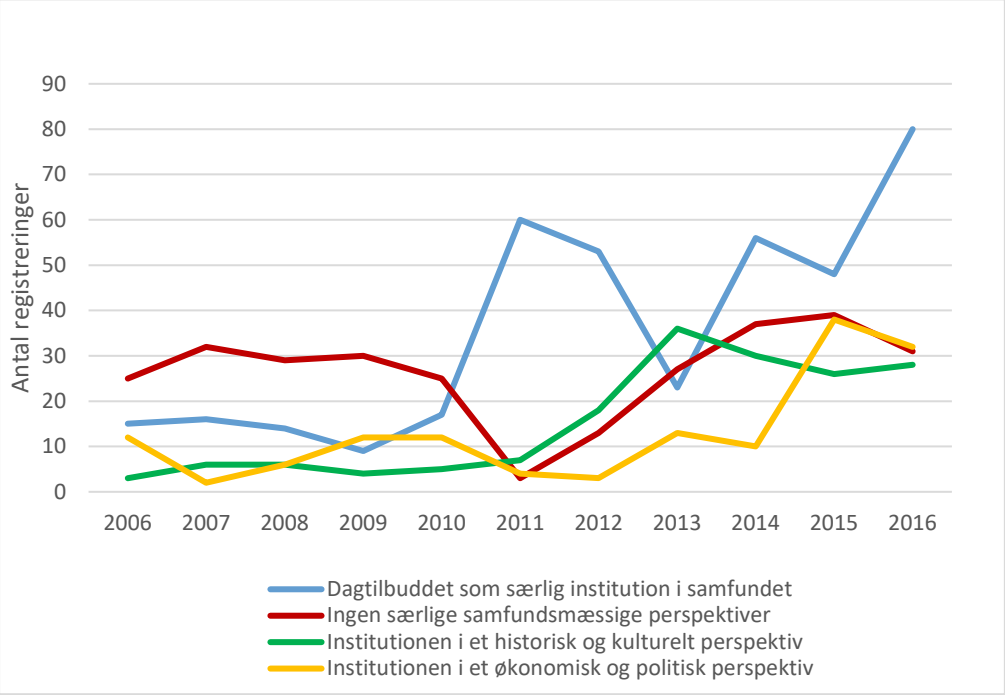

Figur 42. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2016.

4.4 Evidensvægtning

En væsentlig del af kodningen af de studier, der indgår i de årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning, er at foretage en vurdering af studiernes evidensvægt. Tabel 43 viser den samlede vurdering af studiernes evidensvægt i årene 2006-2016.

Samlet vurdering af studiernes evidensvægt	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fordeling i antal studier:											
Høj	20	29	22	17	16	34	27	16	33	30	17
Middel	26	17	27	27	26	29	40	41	61	49	46
Lav	6	8	2	8	9	10	16	25	38	40	81
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	144
Fordeling i procent:											
Høj	38%	54%	43%	33%	31%	47%	33%	20%	25%	25%	12%
Middel	50%	31%	53%	52%	51%	40%	48%	50%	46%	41%	32%
Lav	12%	15%	4%	15%	18%	14%	19%	30%	29%	34%	56%

Tabel 43. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
Afrundede procentsatser.

Udviklingen i fordelingen af evidensvægte kan illustreres grafisk på følgende måde:

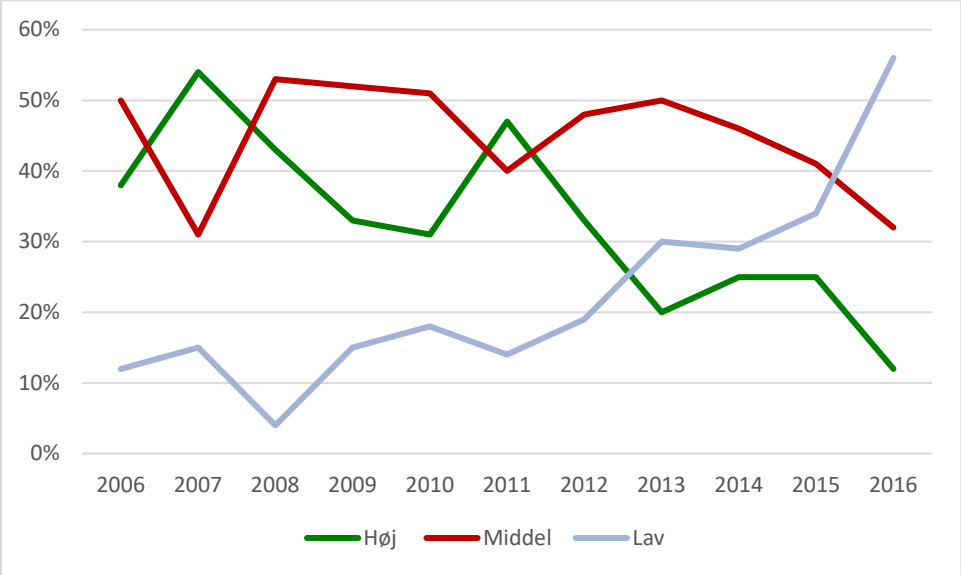

Figur 44. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2016.
Angivet i procent.

Tabel 43 og Figur 44 viser, at mellem 31 % og 54 % af studierne blev vurderet til høj evidensvægt i perioden 2006-2012, hvor det for perioden 2013-2015 var mellem 20 % og 25 % af studierne, som blev vurderet til høj evidensvægt. I 2016 ses imidlertid et markant fald, idet kun 12 % af studierne blev vurderet til høj evidensvægt dette kortlægningsår. Samtidig med faldet i antallet af studier med høj evidensvægt ses en markant stigning i antallet af studier, som blev vurderet til lav evidensvægt i 2016. I alt 56 % af de inkluderede studier i kortlægningen for 2016 blev vurderet til lav evidensvægt. I perioden 2006-2012 var under 20 % af studierne vurderet til lav evidensvægt, mens ca. 30 % af studierne var vurderet til lav evidensvægt i perioden 2013-2015. Endelig var ca. halvdelen af studierne i perioden 2006-2016 vurderet til middel evidensvægt, dog med undtagelse af 2007 og 2016, hvor henholdsvis kun 31 % og 32 % af studierne blev vurderet til middel evidensvægt, og i 2011 og 2015, hvor ca. 40 % af studierne fik tildelt en middel evidensvægt.

4.5 Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis skal det nævnes, at der nu med kortlægningerne for årene 2006-2016 er kodet og vurderet i alt 893 forskningspublikationer om skandinaviske dagtilbud for de 0-6-årige. Med dette års kortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning strækker projektet sig således over 11 år, som har budt på såvel tilpasning af spørgeramme og kodningsstrategi som på skift af leverandør, ændret sammensætning af reviewgruppe som generel udvikling inden for dagtilbudsforskningen. Endvidere har kortlægningsdisciplinen udviklet sig fra projektets begyndelse til nu, hvilket har givet anledning til løbende metodiske overvejelser og tilpasninger. En sådan udvikling og tilpasning er forventelig i ethvert længevarende projekt, men giver også anledning til udfordringer, når tendenser og strukturer i den skandinaviske dagtilbudsforskning skal perspektiveres på tværs af år. Dette afspejler sig i årets perspektivering af dagtilbudsforskningen, hvor der i nogle tilfælde må tages forbehold for fx manglende data eller uregelmæssigheder i tallene, som ikke nødvendigvis kan tilskrives tendenser i den skandinaviske dagtilbudsforskning. Således kan det tænkes, at perspektiveringen enkelte steder afspejler den kontinuerlige udvik-

lingsproces, som projektet har gennemgået, og ikke blot tendenser inden for dagtilbudsforskningen. Samlet set bør disse forhold medtænkes i læsningen og anvendelsen af nærværende perspektivering, ligesom de med fordel kan overvejes i den fremtidige udvikling af projektet.

5 Sammenfatning

5.1 Forskningskortlægningens formål og anvendelse

Siden 2006 er skandinavisk dagtilbudsforskning hvert år blevet kortlagt og vurderet. Kortlægningerne er udarbejdet af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) med undtagelse af årene 2013 og 2014, hvor SFI (nu fusioneret med KORA til VIVE) varetog opgaven.

Denne rapport er en forskningskortlægning og perspektivering af skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet for de 0-6-årige, som er publiceret i 2016. 10 tidligere kortlægninger har behandlet forskningen fra 2006-2015. Kortlægningen er udført af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) som et samarbejdsprojekt med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Projektet støttes endvidere af Utdanningsdirektoratet i Norge og Skolverket i Sverige.
Formålet med denne rapport er at øge kendskabet til og anvendelsen af skandinavisk dagtilbudsforskning. Resultaterne af den gennemførte forskningskortlægning anvendes som baggrundsdata i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC), ligesom den kortlagte forskning danner grundlag for udarbejdelsen af EVA's to årlige temahæfter om dagtilbud for 0-6-årige og magasinet Vetuva, som udgives af Utdanningsdirektoratet.

5.2 Forskningskortlægningens metodiske fremgangsmåde

Årets forskningskortlægning er gennemført med afsæt i gængs praksis hos DCU. Overordnet har projektet tre hovedfaser: 1) systematisk søgning, 2) sortering af referencer og 3) kodning og vurdering af studierne. Den systematiske søgning blev foretaget i relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter med det formål at finde skandinavisk dagtilbudsforskning publiceret i året 2016. Derefter blev de fundne referencer sorteret for at sikre, at kun relevant forskning, der opfyldte projektets kriterier, blev inkluderet. Til slut blev den relevante forskning kodet og vurderet. I sidstnævnte fase har en ekstern reviewgruppe parallelt med DCU's medarbejdere vurderet de inkluderede studier i årets forskningskortlægning. Det vil sige, at alle relevante studier er vurderet af mindst én person fra reviewgruppen og én person fra DCU. Efterfølgende er der blevet udarbejdet forskningsresuméer for de studier, som blev vurderet til at være af høj eller middel evidensvægt. Disse forskningsresuméer indgår i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Hele arbejdsprocessen fra søgning til vurdering af studier er gennemført med softwareværktøjet EPPI-Reviewer, som er udviklet af EPPI-Centre ved Institute of Education, University of London.

5.3 Resultater af årets kortlægning

Der blev i året 2016 fundet i alt 144 skandinaviske studier om dagtilbud for 0-6-årige. Af disse 144 studier inddrager 68 data fra Sverige, 57 inddrager data fra Norge, og endelig inddrager 25 studier data fra Danmark. I tillæg til de skandinaviske data inddrager otte studier data fra andre OECD-lande.

I 2016 står de kvalitative studier for 72 % af det samlede antal inkluderede studier, mens studier, som anvender kvantitative metoder eller *mixed methods* står for mindre andele, henholdsvis 17

% og 11 %. Endelig udgøres en meget beskeden andel (1 %) af det samlede antal inkluderede studier i årets kortlægning af forskningskortlægninger.

Med hensyn til brugen af specifikke forskningsdesign skal det bemærkes, at mange af studierne i årets kortlægning anvender mere end ét design, ligesom der anvendes en bred vifte af forskellige design. Det samme gør sig gældende for studiernes dataindsamlingsmetoder, hvor observation forekommer hyppigst, efterfulgt af én-til-én-interview, videooptagelse og brug af spørgeskema. Det markant mest anvendte forskningsdesign er holdningsundersøgelse ("*view study*"), mens også etnografiske studier og observationsstudier fylder meget i årets forskning. Endvidere ses en del studier, som anvender design med casestudier og aktionsforskning.

Årets studier om dagtilbud omhandler hyppigst praktikere (såsom pædagoger og pædagogmedhjælpere), som også er den hyppigste informantgruppe. Ser man på, hvilke emner der behandles i årets forskning, finder man en stor spredning. Dog er der flest studier med et overordnet fokus på *Undervisning og læring* efterfulgt af studier, der omhandler *Pædagogiske praksisser*. Der er desuden flere studier med et overordnet fokus på *Organisation og ledelse*, ligesom *Læreplan* også fylder i årets forskning.

Vender man sig endelig mod fordelingen på evidensvægte i årets skandinaviske dagtilbudsforskning, ses det, at 17 studier blev tildelt en høj evidensvægt, efterfulgt af 46 studier med en middel evidensvægt og endelig 81 studier, som fik tildelt en lav evidensvægt. Dette betyder ikke nødvendigvis, at de studier, der blev tildelt en lav evidensvægt, er dårlig forskning, men at disse studier ikke følger almenvidenskabelige kriterier for forskningskvalitet, herunder kriteriet om transparens. Det kan med andre ord betyde, at afrapporteringen af det enkelte studie er mangelfuld eller ikke tilstrækkelig gennemsigtig. Således blev samlet set 63 studier, svarende til knapt halvdelen af årets 144 inkluderede studier, vurderet til at være af tilstrækkelig forskningskvalitet til at indgå i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC).

5.4 Perspektivering af årets kortlægning ift. perioden 2006-2015

En perspektivering af dagtilbudsforskningen set over perioden 2006-2016 viser en gradvis forøgelse af antallet af inkluderede studier fra 2011-2013 efterfulgt af en mere markant stigning i 2014. Mere specifikt stiger antallet af inkluderede studier fra 82 studier i 2013 til 132 studier i 2014. I 2015 falder antallet af inkluderede studier til 119, hvorefter der igen ses en markant stigning i 2016 til i alt 144 inkluderede studier. Med denne stigning placerer de 144 inkluderede studier i dette års kortlægning sig som det højeste antal inkluderede studier i de 11 år, hvor der er blevet udarbejdet årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning.

Et andet interessant forhold er, at andelen af studier publiceret på engelsk gradvist er steget i løbet af hele kortlægningsperioden. Mens det tilbage i 2006 kun var 4 % af studierne, der var publiceret på engelsk, er andelen fra 13 % i 2007 steget år for år til 37 % i 2011, 50 % i 2015 og til hele 60 % i 2016[9]. Den øgede tendens til at publicere på engelsk kan ses i lyset af indførslen af den bibliometriske forskningsindikator, som tilskynder til at publicere forskning på engelsk. Dertil kan det fremhæves, at flere og flere skandinaviske forskere inden for dagtilbudsområdet involveres i internationale forskningsnetværk, ligesom flere projekter gennemføres som større internationale projekter med involvering af forskere på tværs af lande og sprog, hvorfor det fælles publiceringssprog for den type tværnationale projekter ofte vil være engelsk.

Endelig er det relevant at fremhæve, at perspektiveringen viser en stigning i andelen af studier vurderet til lav evidensvægt set over hele kortlægningsperioden. Selv om det er vanskeligt at

[9] Bemærk, at data om publiceringssprog mangler for årene 2013-2014.

sige noget præcist om udviklingen i tildeling af henholdsvis høj, middel og lav evidensvægt på grund af svingninger i tallene år for år, ses det, at det i perioden 2006-2012 generelt var under 20 % af studierne, som blev vurderet til lav evidensvægt, mens ca. 30 % af studierne blev vurderet til lav evidensvægt i perioden 2013-2015. Endelig ses det højeste antal studier, som blev vurderet til lav evidensvægt, i 2016, svarende til 56 % af de inkluderede studier dette kortlægningsår.

6 Bilag

6.1 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt.

I det følgende vises de særskilte fordelinger for studier af middel og høj evidensvægt, som inkluderes i databasen Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Der ses, som i kapitel 3, på studiernes land, sigte, forskningsmetode og -design, kvalitetsvurdering mv. I alt er 63 studier vurderet til enten en middel eller høj evidensvægt.

Land som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	35	56%
Norge	24	38%
Danmark	8	13%
Andre OECD-lande	3	5%

Tabel 45. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	29	46%
Forskningsråd	23	37%
Ministerier/styrelser/kommuner	5	8%
Universiteter/forskningsinstitutioner	4	6%
Private fonde	2	3%
Foreninger eller fagforeninger	1	2%

Tabel 46. Finansiering af studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	43	68%
Kvantitativt studie	17	27%
Mixed methods	3	5%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 47. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Holdningsundersøgelse ("view study")	19	30%
Etnografisk	16	25%
Observationsstudie	12	19%
Casestudie	11	17%
Tværsnitsstudie	5	8%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	5	8%
Longitudinelt studie	5	8%
Dokumentstudie	2	3%
Aktionsforskning	2	3%
Eksperimenter med randomiserede grupper	1	2%
Sekundær dataanalyse	1	2%
Kohortestudie	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Case control	0	0%
Andet	0	0%

Tabel 48. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	27	43%
Videooptagelse	23	37%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	20	32%
Spørgeskema	13	21%
Fokusgruppeinterview	13	21%
Dagbog (feltnoter)	12	19%
Andre dataindsamlingsmetoder	11	17%
Lydoptagelse	7	11%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	6	10%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	1	2%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	1	2%
Praktisk test	1	2%
Fysisk test	1	2%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	1	2%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Klinisk test	0	0%
Psykologisk test	0	0%
Litteratursøgning	0	0%

Tabel 49. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	51	81%
Udforskning af relationer	8	13%
'What works'	4	6%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 50. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	5	8%
Praktikere	37	59%
Børn 0-1 år	2	3%
Børn 1 år	12	19%
Børn 2 år	14	22%
Børn 3 år	21	33%
Børn 4 år	24	38%
Børn 5 år	27	43%
Børn 6 år	14	22%
Ingen information om børns alder	2	3%
Forældre	1	2%
Forvaltning, kommunal	3	5%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	4	6%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 51. Studiernes aktører, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	14	22%
Børn 3-6 år	34	54%
Andet	4	6%
Ikke relevant	22	35%

Tabel 52. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	10	16%
Praktikere	41	65%
Børn 0-1 år	1	2%
Børn 1 år	9	14%
Børn 2 år	11	17%
Børn 3 år	15	24%
Børn 4 år	19	30%
Børn 5 år	23	37%
Børn 6 år	14	22%
Ingen information om børns alder	5	8%
Forældre	7	11%
Forvaltning, kommunal	3	5%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	2	3%
Fagforening	2	3%
Andre	6	10%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 53. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	11	17%
Børn 3-6 år	30	48%
Andet	5	8%
Ikke relevant	25	40%

Tabel 54. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Undervisning og læring	32	51%
Pædagogiske praksisser	18	29%
Andet	17	27%
Sundhed	10	16%
Organisation og læring	9	14%
Læreplan	9	14%
Barnets perspektiv	8	13%
Policy	6	10%
Lige muligheder	5	8%
Evaluering og vurdering	5	8%
Kvalitet i dagtilbud	5	8%
Overgang fra dagtilbud til skole	5	8%
Teknologi og ICT	5	8%
Børns bevægelse og udvikling	4	6%
Økonomi	1	2%
Pædagogers karriere	0	0%
Metodologi	0	0%
Klasseledelse	0	0%

Tabel 55. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	36	57%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	12	19%
Værdier og etik	10	16%
Andet	9	14%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	8	13%
Pædagogiske arbejdsmetoder	8	13%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	6	10%
Formål	2	3%

Tabel 56. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	26	41%
Dagtilbuddet som lærende organisation	17	27%
Ledelse og organisation	10	16%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	10	16%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	9	14%
Fysisk miljø	8	13%
Inklusion og eksklusion	6	10%

Tabel 57. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	40	63%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	15	24%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	9	14%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	9	14%

Tabel 58. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=63).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	63	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	61	97%	2	3%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	45	71%	18	29%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	55	87%	8	13%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	58	92%	5	8%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	59	94%	4	6%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	3	5%	60	95%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	49	78%	14	22%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	8	13%	55	87%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	60	95%	3	5%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	51	81%	12	19%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	54	86%	9	14%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	1	2%	62	98%

Tabel 59. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	11	17%
I nogen grad	49	78%
Slet ikke	3	5%

Tabel 60. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generaliserbart til hele populationen	1	2%
Ja, studiet er ikke generaliserbart	18	29%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	7	11%
Ja, studiet er generaliserbart til andre grupper med lignende karakteristika	5	8%
Nej, studiet forholder sig ikke til generaliserbarheden	32	51%

Tabel 61. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	17	27%
Middel	46	73%

Tabel 62. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=63. Afrundede procentsatser.

6.2 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj vurdering for land.

I det næste følger fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt, fordelt på de tre skandinaviske lande.

6.2.1 Danmark (i alt seks studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Danmark	6

Tabel 63. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	4	67%
Private fonde	1	17%
Foreninger/fagforeninger	1	17%
Ministerier/styrelser/kommuner	0	0%
Universiteter/forskningsinstitutioner	0	0%
Anden finansieringskilde	0	0%
Forskningsråd	0	0%

Tabel 64. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	4	67%
Kvantitativt studie	2	33%
Mixed-methods	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 65. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	2	33%
Holdningsstudie ("view study")	2	33%
Casestudie	2	33%
Tværsnitsstudie	1	17%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
Aktionsforskning	0	0%
Andet	0	0%
Dokumentstudie	0	0%
Observationsstudie	0	0%
Kohortestudie	0	0%
Longitudinelt studie	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Sekundær dataanalyse	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 66. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Fokusgruppeinterview	4	67%
Andre dataindsamlingsmetoder	4	67%
Én-til-én-interview	3	50%
Observation	3	50%
Dagbog (feltnoter)	3	50%
Videooptagelse	3	50%
Lydoptagelse	2	33%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	1	17%
Spørgeskema	1	17%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	0	0%
Klinisk test	0	0%
Fysisk test	0	0%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	0%
Sekundære data (fx nationale test)	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%
Litteratursøgning	0	0%

Tabel 67. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	5	83%
Udforskning af relationer	1	17%
'What works'	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 68. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	2	33%
Praktikere	4	67%
Børn 0-1 år	0	0%
Børn 1 år	0	0%
Børn 2 år	0	0%
Børn 3 år	3	50%
Børn 4 år	3	50%
Børn 5 år	3	50%
Børn 6 år	2	33%
Ingen information om børns alder	0	0%
Forældre	0	0%
Forvaltning, kommunal	2	33%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	0	0%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 69. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører	Antal	Procent
Børn 0-2 år	0	0%
Børn 3-6 år	3	50%
Andet	0	0%
Ikke relevant	3	50%

Tabel 70. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	4	67%
Praktikere	4	67%
Børn 0-1 år	0	0%
Børn 1 år	0	0%
Børn 2 år	0	0%
Børn 3 år	1	17%
Børn 4 år	0	0%
Børn 5 år	1	17%
Børn 6 år	2	33%
Ingen information om børns alder	2	33%
Forældre	2	33%
Forvaltning, kommunal	2	33%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	2	33%
Fagforening	2	33%
Andre	1	17%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 71. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	0	0%
Børn 3-6 år	2	33%
Andet	2	33%
Ikke relevant	2	33%

Tabel 72. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Organisation og ledelse	3	50%
Evaluering og vurdering	2	33%
Læreplan	2	33%
Policy	2	33%
Kvalitet i dagtilbud	2	33%
Sundhed	1	17%
Barnets perspektiv	1	17%
Andet	1	17%
Teknologi og IKT	0	0%
Pædagogiske praksisser	0	0%
Undervisning og læring	0	0%
Børns bevægelse og udvikling	0	0%
Overgang fra dagtilbud til skole	0	0%
Økonomi	0	0%
Pædagogers karriere	0	0%
Klasseledelse	0	0%
Metodologi	0	0%
Lige muligheder	0	0%

Tabel 73. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	2	33%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	2	33%
Andet	2	33%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	2	33%
Indhold	1	17%
Formål	0	0%
Værdier og etik	0	0%
Pædagogiske arbejdsmetoder	0	0%

Tabel 74. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Ledelse og organisation	3	50%
Fysisk miljø	2	33%
Relationer og kommunikation	1	17%
Dagtilbuddet som lærende organisation	0	0%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	0	0%
Inklusion og eksklusion	0	0%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	0	0%

Tabel 75. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	3	50%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	2	33%
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	1	17%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	0	0%

Tabel 76. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=6).
Afrundede procentsatser.

Vurdering af kvalitetsparametre	Ja		Nej	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	6	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	6	100%	0	0%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	6	100%	0	0%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	5	83%	1	17%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	5	83%	1	17%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	6	100%	0	0%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	0	0%	6	100%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	5	83%	1	17%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	2	33%	4	67%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	6	100%	0	0%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	4	67%	2	33%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	5	83%	1	17%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	6	100%	0	0%

Tabel 77. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	3	50%
I nogen grad	3	50%
Slet ikke	0	0%

Tabel 78. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generaliserbart til hele populationen	1	17%
Ja, studiet er ikke generaliserbart	1	17%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	2	33%
Ja, studiet er generaliserbart til andre grupper med lignende karakteristika	1	17%
Nej, studiet forholder sig ikke til generaliserbarheden	1	17%

Tabel 79. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	2	33%
Middel	4	67%

Tabel 80. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=6. Afrundede procentsatser.

6.2.2 Norge (i alt 22 studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Norge	22

Tabel 81. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Forskningsråd	10	45%
Uoplyst	9	41%
Ministerier/styrelser/kommuner	2	9%
Universiteter/forskningsinstitutioner	1	5%
Anden finansieringskilde	0	0%
Private fonde	0	0%
Foreninger/fagforeninger	0	0%

Tabel 82. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	12	55%
Kvantitativt studie	10	45%
Mixed methods	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 83. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	5	23%
Holdningsundersøgelse ("view study")	5	23%
Longitudinelt studie	5	23%
Observationsstudie	4	18%
Casestudie	4	18%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	3	14%
Tværsnitsstudie	2	9%
Dokumentstudie	1	5%
Eksperimenter med randomiserede grupper	1	5%
Sekundær datanalyse	1	5%
Andet	0	0%
Aktionsforskning	0	0%
Kohortestudie	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 84. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	8	36%
Observation	8	36%
Videooptagelse	7	32%
Andre dataindsamlingsmetoder	6	27%
Spørgeskema	4	18%
Dagbog (feltnoter)	1	5%
Fokusgruppeinterview	1	5%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	1	5%
Lydoptagelse	1	5%
Fysisk test	1	5%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	1	5%
Klinisk test	0	0%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	0	0%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%
Litteratursøgning	0	0%

Tabel 85. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	14	64%
Udforskning af relationer	5	23%
'What works'	3	14%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 86. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	2	9%
Praktikere	7	32%
Børn 0-1 år	1	5%
Børn 1 år	2	9%
Børn 2 år	3	14%
Børn 3 år	5	23%
Børn 4 år	8	36%
Børn 5 år	10	45%
Børn 6 år	5	23%
Ingen information om børns alder	0	0%
Forældre	0	0%
Forvaltning, kommunal	0	0%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	2	9%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 87. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	4	18%
Børn 3-6 år	12	55%
Andet	1	5%
Ikke relevant	7	32%

Tabel 88. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	4	18%
Praktikere	8	36%
Børn 0-1 år	1	5%
Børn 1 år	2	9%
Børn 2 år	3	14%
Børn 3 år	4	18%
Børn 4 år	7	32%
Børn 5 år	9	41%
Børn 6 år	4	18%
Ingen information om børns alder	1	5%
Forældre	3	14%
Forvaltning, kommunal	0	0%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	2	9%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 89. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	4	18%
Børn 3-6 år	11	50%
Andet	1	1%
Ikke relevant	8	36%

Tabel 90. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Undervisning og læring	12	55%
Andet	7	32%
Pædagogiske praksisser	5	23%
Sundhed	5	23%
Organisation og ledelse	4	18%
Børns bevægelse og udvikling	4	18%
Policy	3	14%
Lige muligheder	2	9%
Overgang fra dagtilbud til skole	2	9%
Barnets perspektiv	2	9%
Læreplan	1	5%
Økonomi	1	5%
Kvalitet i dagtilbud	1	5%
Teknologi og IKT	1	5%
Pædagogers karriere	1	5%
Klasseledelse	1	5%
Evaluering og vurdering	0	0%
Metodologi	0	0%

Tabel 91. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	12	55%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	6	27%
Pædagogiske arbejdsmetoder	5	23%
Andet	2	9%
Værdier og etik	2	9%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	2	9%
Formål	1	5%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	1	5%

Tabel 92. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	7	32%
Dagtilbuddet som lærende organisation	7	32%
Ledelse og organisation	5	23%
Fysisk miljø	5	23%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	4	18%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	2	9%
Inklusion og eksklusion	1	5%

Tabel 93. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	15	68%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	4	18%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	3	14%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	3	14%

Tabel 94. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=22).
Afrundede procentsatser.

Vurdering af kvalitetsparametre	Ja		Nej	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	22	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	22	100%	0	0%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	19	86%	3	14%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	21	95%	1	5%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	21	95%	1	5%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	21	95%	1	5%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	1	5%	21	95%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	16	73%	6	27%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	3	14%	19	86%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	21	95%	1	5%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	20	91%	2	9%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	18	82%	4	18%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	0	0%	22	100%

Tabel 95. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	4	18%
I nogen grad	16	73%
Slet ikke	2	9%

Tabel 96. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generaliserbart til hele populationen	0	0%
Ja, studiet er ikke generaliserbart	9	41%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	1	5%
Ja, studiet er generaliserbart til andre grupper med lignende karakteristika	2	9%
Nej, studiet forholder sig ikke til generaliserbarheden	10	45%

Tabel 97. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	7	32%
Middel	15	68%

Tabel 98. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=22. Afrundede procentsatser.

6.2.3 Sverige (i alt 35 studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Sverige	35

Tabel 99. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	16	46%
Forskningsråd	13	37%
Ministerier/styrelser/kommuner	3	9%
Universiteter/forskningsinstitutioner	3	9%
Private fonde	1	3%
Anden finansieringskilde	0	0%

Tabel 100. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	27	77%
Kvantitativt studie	5	14%
Mixed methods	3	9%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 101. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Holdningsundersøgelse ("view study")	12	34%
Etnografisk	9	26%
Observationsstudie	8	23%
Casestudie	5	14%
Tværsnitsstudie	2	6%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	2	6%
Aktionsforskning	2	6%
Dokumentstudie	1	3%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
Sekundær dataanalyse	0	0%
Kohortestudie	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Case control	0	0%
Longitudinelt studie	0	0%
Andet	0	0%

Tabel 102. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	16	46%
Videooptagelse	13	37%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	9	26%
Spørgeskema	8	23%
Fokusgruppeinterview	8	23%
Dagbog (feltnoter)	8	23%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	5	14%
Lydoptagelse	4	11%
Praktisk test	1	3%
Andre dataindsamlingsmetoder	1	3%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	1	3%
Klinisk test	0	0%
Fysisk test	0	0%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	0%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 103. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	32	91%
Udforskning af relationer	2	6%
'What works'	1	3%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 104. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	1	3%
Praktikere	26	74%
Børn 0-1 år	1	0%
Børn 1 år	10	29%
Børn 2 år	11	31%
Børn 3 år	13	37%
Børn 4 år	13	37%
Børn 5 år	14	40%
Børn 6 år	7	20%
Ingen information om børns alder	2	6%
Forældre	1	3%
Forvaltning, kommunal	1	3%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	2	6%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 105. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører	Antal	Procent
Børn 0-2 år	10	29%
Børn 3-6 år	19	54%
Andet	3	9%
Ikke relevant	12	34%

Tabel 106. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	2	6%
Praktikere	29	83%
Børn 0-1 år	0	0%
Børn 1 år	7	20%
Børn 2 år	8	23%
Børn 3 år	10	29%
Børn 4 år	12	34%
Børn 5 år	13	37%
Børn 6 år	8	23%
Ingen information om børns alder	2	6%
Forældre	2	6%
Forvaltning, kommunal	1	3%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	3	9%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 107. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter	Antal	Procent
Børn 0-2 år	7	20%
Børn 3-6 år	17	49%
Andet	2	6%
Ikke relevant	15	43%

Tabel 108. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Undervisning og læring	20	57%
Pædagogiske praksisser	13	37%
Andet	9	26%
Læreplan	6	17%
Barnets perspektiv	5	14%
Sundhed	4	11%
Teknologi og ICT	3	9%
Lige muligheder	3	9%
Overgang fra dagtilbud til skole	3	9%
Evaluering og vurdering	3	9%
Kvalitet i dagtilbud	2	6%
Organisation og læring	2	6%
Policy	1	3%
Børns bevægelse og udvikling	0	0%
Økonomi	0	0%
Pædagogers karriere	0	0%
Metodologi	0	0%
Klasseledelse	0	0%

Tabel 109. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	23	66%
Værdier og etik	8	23%
Andet	5	14%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	4	11%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	4	11%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	3	9%
Pædagogiske arbejdsmetoder	3	9%
Formål	1	3%

Tabel 110. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	18	51%
Dagtilbuddet som lærende organisation	10	29%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	7	20%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	6	17%
Inklusion og eksklusion	5	14%
Ledelse og organisation	2	6%
Fysisk miljø	1	3%

Tabel 111. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	24	67%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	8	23%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	6	17%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	4	11%

Tabel 112. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=35).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	35	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	33	94%	2	6%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	20	57%	15	43%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	29	83%	6	17%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	32	91%	3	9%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	32	91%	3	9%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	2	6%	33	94%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	28	80%	7	20%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	3	9%	32	91%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	33	94%	2	6%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	27	77%	8	23%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	31	89%	4	11%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	1	3%	34	97%

Tabel 113. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	4	11%
I nogen grad	30	86%
Slet ikke	1	3%

Tabel 114. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generaliserbart til hele populationen	0	0%
Ja, studiet er ikke generaliserbart	8	23%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	4	11%
Ja, studiet er generaliserbart til andre grupper med lignende karakteristika	2	6%
Nej, studiet forholder sig ikke til generaliserbarheden	21	60%

Tabel 115. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	8	23%
Middel	27	77%

Tabel 116. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=35. Afrundede procentsatser.

6.3 Dagtilbudsforskningen 2016. Fordelinger særskilt for studier af lav evidensvægt.

I det næste vises særskilte fordelinger for de studier i årets kortlægning, som er blevet vurderet til en lav evidensvægt. Det drejer sig om i alt 81 studier.

Land som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	33	41%
Norge	33	41%
Danmark	17	21%
Andre OECD-lande	5	6%

Tabel 117. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordelingen opgives som andel af det samlede antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	50	72%
Ministerier/styrelser/kommuner	14	17%
Forskningsråd	13	16%
Universiteter/forskningsinstitutioner	4	5%
Foreninger/fagforeninger	2	2%
Anden finansieringskilde	2	2%
Private fonde	0	0%

Tabel 118. Finansiering af studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det samlede antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	60	74%
Mixed methods	13	16%
Kvantitativt studie	7	9%
Forskningskortlægning	1	1%

Tabel 119. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=81. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Holdningsundersøgelse ("view study")	25	31%
Observationsstudie	20	25%
Etnografisk	20	25%
Casestudie	16	20%
Aktionsforskning	13	16%
Dokumentstudie	5	6%
Andet	5	6%
Tværsnittsstudie	3	4%
Sekundær datanalyse	1	1%
Forskningskortlægning	1	1%
En gruppe kun eftertest	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
Longitudinelt studie	0	0%
Kohortestudie	0	0%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 120. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	46	57%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	30	37%
Videooptagelse	23	28%
Spørgeskema	22	27%
Dagbog (feltnoter)	15	19%
Andre indsamlingsmetoder	15	19%
Fokusgruppeinterview	13	16%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	9	11%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	7	9%
Lydoptagelse	5	6%
Litteratursøgning	1	1%
Fysisk test	1	1%
Psykologisk test	1	1%
Klinisk test	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	0	0%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	0%

Tabel 121. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	74	91%
Udforskning af relationer	6	7%
Forskningskortlægning	1	1%
'What works'	0	0%

Tabel 122. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=81. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	23	28%
Praktikere	53	65%
Børn 0-1 år	7	9%
Børn 1 år	18	22%
Børn 2 år	21	26%
Børn 3 år	21	26%
Børn 4 år	19	23%
Børn 5 år	19	23%
Børn 6 år	10	12%
Ingen information om børns alder	11	14%
Forældre	5	6%
Forvaltning, kommunal	6	7%
Forvaltning, statslig	2	2%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	12	15%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 123. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører	Antal	Procent
Børn 0-2 år	21	26%
Børn 3-6 år	23	28%
Andet	9	11%
Ikke relevant	37	46%

Tabel 124. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	28	35%
Praktikere	57	70%
Børn 0-1 år	2	2%
Børn 1 år	14	17%
Børn 2 år	19	25%
Børn 3 år	21	26%
Børn 4 år	21	26%
Børn 5 år	21	26%
Børn 6 år	10	12%
Ingen information om børns alder	18	22%
Forældre	6	7%
Forvaltning, kommunal	9	11%
Forvaltning, statslig	5	6%
Politikere	0	0%
Fagforening	1	1%
Andre	12	15%
Ikke relevant	1	1%

Tabel 125. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter	Antal	Procent
Børn 0-2 år	19	23%
Børn 3-6 år	25	31%
Andet	6	7%
Ikke relevant	41	51%

Tabel 126. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Undervisning og læring	38	47%
Pædagogiske praksisser	31	38%
Andet	31	38%
Organisation og ledelse	20	25%
Læreplan	15	19%
Policy	13	16%
Kvalitet i dagtilbud	12	18%
Børns bevægelse og udvikling	8	15%
Barnets perspektiv	8	15%
Lige muligheder	8	15%
Teknologi og IKT	7	9%
Evaluering og vurdering	6	7%
Pædagogers karriere	5	6%
Overgang fra dagtilbud til skole	3	4%
Klasseledelse	3	4%
Sundhed	2	2%
Metodologi	1	1%
Økonomi	1	1%

Tabel 127. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	61	75%
Andet	15	19%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	13	16%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	13	16%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	9	11%
Værdier og etik	9	11%
Formål	7	9%
Pædagogiske arbejdsmetoder	7	9%

Tabel 128. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som lærende organisation	32	40%
Relationer og kommunikation	31	38%
Ledelse og organisation	22	27%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	21	26%
Inklusion og eksklusion	14	17%
Fysisk miljø	10	12%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	10	12%

Tabel 129. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81)
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	40	49%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	23	28%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	19	23%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	16	20%

Tabel 130. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=81).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	80	99%	1	1%
Er studiets mål klart beskrevet?	70	86%	11	14%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	24	30%	57	70%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	30	37%	51	63%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	24	30%	57	70%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	21	26%	60	74%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	2	3%	79	97%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	17	21%	64	79%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	35	43%	46	57%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	33	41%	48	59%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	13	16%	68	84%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed, reliabilitet, validitet og troværdighed af dataanalysen?	9	11%	72	89%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	37	46%	44	54%
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	80	99%	1	1%
Er studiets mål klart beskrevet?	70	86%	11	14%

Tabel 131. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=81. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	0	0%
I nogen grad	29	36%
Slet ikke	52	64%

Tabel 132. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=81. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generaliserbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generaliserbart til hele populationen	3	4%
Ja, studiet er ikke generaliserbart	14	17%
Ja, studiets resultater er generaliserbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	1	1%
Ja, studiet er generaliserbart til andre grupper med lignende karakteristika	5	6%
Nej, studiet forholder sig ikke til generaliserbarheden	58	72%

Tabel 133. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=81. Afrundede procentsatser.

6.4 Afsøgte databaser og søgestrenge

ERIC
(((norway* OR norwegian OR denmark* OR danish OR sweden* OR swedish OR scandinavia* OR nordic) AND (LV(early childhood education) OR LV(preschool education) OR LV(kindergarten))) NOT (rtype.exact("160 Tests/questionnaires") AND yr(2016))) AND yr(2016)

Hits: 37

LIBRIS
ÅR:2016 AND land:sw AND (kl:EM-c.01 OR Kl: Eab.01 OR förskolan OR daghem OR lekskola OR förskolepedagogik OR familjedaghem OR dagis)

Hits: 262

NETPUNKT
ul=dk og (dk=37.21 eller dk=37.22 eller dk=37.24 eller dk=37.28 eller daginstitution? eller børnehave? eller dagpleje? eller vuggestue? eller førskole? eller småbørnspædagogi? eller dagtilbud?) og år=2016 og ma=(fag1 og bå)

Hits: 73

SKOLPORTEN
Søgninger foretaget af Skolporten

Hits: 142

ORIA
Avanceret søgning:
Første række: daginstitusjon* OR barnehage* OR familiebarnehage* OR daghjem* OR førskol* OR dagt* OR daycare* OR kindergarten* OR (nursery school*) OR preschool* OR creche* OR (early childhood education*)

Anden række: 372.2* OR 372.11* OR 643.5* OR 362.712*

Derefter afgrænsning på sprog og materialetype

Hits: 422

NORA
Barnehage* = 62
Barnehage = 150
Familiebarnehage* = 0
Familiebarnehage = 0
Førskol* = 17
Dagt* = 5
Daycare* = 0
Daycare = 0
Kindergarten* = 7
Kindergarten = 0
Nursery School = 0
Nursery School = 0

Preschool* = 12
Preschool = 13
Creche = 0
Creche* = 21
Early Childhood education = 3

Hits: 290

DIVA
(Förskol* OR daghem* OR lekskola*
FOR: År=2016
FOR: Avancered sökning: övrigt, artikel i forskningsöversikt, artikel i tidsskrift, doktoravhandling sammanlägning, doktoravhandling monografi, rapport, refereegranskat, övrigt vetenskapligt)

Hits: 28

---OG---

(ECE OR "Early childhood education" OR preschool*
FOR: År=2016
FOR: Avancered sökning: övrigt, artikel i forskningsöversikt, artikel i tidsskrift, doktoravhandling sammanlägning, doktoravhandling monografi, rapport, refereegranskat, övrigt vetenskapligt)

Hits: 185

FORSKNINGSDATABASEN
daginstitution* OR børnehave* OR dagpleje* OR vuggestue* OR førskole* OR småbørnspædagogi* OR dagtilbud* OR preschool* OR kindergarten* OR daycare* OR creche* OR "nursery school" OR "early childhood education"

Hits: 310

HÅNDSØGNING AF 17 TIDSSKRIFTER
Contemporary Issues in Early Childhood
European Early Childhood Education Research Journal
Early Child Development and Care
Early Childhood Education Journal
Journal of Early Childhood Research
International Journal of Early Childhood
International Research in Early Childhood Education
Journal of Early Childhood Teacher Education
Nordic Studies in Education
Tidsskrift for Nordisk Barnehageforskning
Scandinavian Journal of Educational Research
Tidsskriftet Barn
Child Care in Practice
Nordisk tidskrift for Pedagogikk og Kritikk
Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift
Tidsskriftet Paideia
Tidsskriftet Childhood

6.5 Spørgeramme

Section A

A1: Date of the review and names of the reviewers
Please enter the date of the review
Please enter the names of the reviewers

A2: Type of publication (only one coding allowed)
Journal article
Thesis/dissertation
Book
Book chapter
Report
Other (please specify)

A3: Please enter if the data used in this study is part of another study (only one coding allowed)
Yes, the data used in this study is part of another study (please specify)
No, the data used in this study are not part of another study (or no information provided)

A4: Does this study have a broader focus and this data extraction just focus on one component of the study? (only one coding allowed)
Yes, the study has a broad focus (please specify)
No, the whole study is the focus of this data extraction

A5: Publication language (only one coding allowed)
English
Danish
Norwegian
Swedish
Other language (please specify)

A6: What is the purpose of the study? (only one coding allowed)
Description
Exploration of relationships
"What works"
Mapping/synthesizing research

A7: Do authors report how the study was funded? (multiple coding allowed)
Research council/research foundation, please state the name of the funder
Ministry/government/local government, please state the name of the funder
University/research institutions, please state the name of the funder
Union funding, please state the name of the funder
Private funding, please state the name of the funder
Other, please specify
Not stated

A8: In which country or countries was the study carried out? (multiple coding allowed)
Denmark
Norway

Sweden
Other OECD countries, please specify

A9: Is the study qualitative or quantitative? Or is it a mixed methods research? (only one coding allowed)

The study is qualitative
The study is quantitative
The study is a mixed methods research
The study is a review/research mapping
Not stated

A10: What is the design of the study? (multiple coding allowed)

Ethnography
Observation study
View study
Case study
Action research
Cross-sectional
Document study
Longitudinal study
Cohort study
Case-control study
Controlled experiment with random allocation to groups (RCT)
Experiment with non-random allocation to groups (quasi-experiment)
One group pre-post test
One group post-test only
Secondary data analysis
Review (non-systematic)
Systematic review
Other (please specify)

A11: Which methods were used to collect the data? (multiple coding allowed)

Observation
One-to-one interview
Focus group interview
Questionnaire
Report of diary (field notes)
Collection of data from day-care (minutes of meeting, calendar etc.)
Sound recording
Video
Official documents such as laws, regulations and programs
Clinical test
Physical test
Psychological test
Practical test
Secondary data
Curriculum-based assessment
School/college records (e.g. attendance records)
Presentation of hypothetical scenario
Literature search (Review/research mapping)
Other (please specify)

A12: Which actors and their conditions are explored? (multiple coding allowed)

Educational staff: Leadership/management
Educational staff: Practitioner
Children between 0-1 years
Children 1 year
Children 2 years
Children 3 years
Children 4 years
Children 5 years
Children 6 years
No information provided on the age of the children
Parent
Governance: Municipal
Governance: State government
Politician
Trade union
Other, please specify
Not relevant, this study is a review/research mapping

A13: In studies with children, which age groups are covered?

Age 0-2
Age 3-6
Other, please specify
Not applicable

A14: Who informs the study? (multiple coding allowed)

Educational staff: Leadership/management
Educational staff: Practitioner
Children between 0-1 years
Children 1 year
Children 2 years
Children 3 years
Children 4 years
Children 5 years
Children 6 years
No information provided on the age of the children
Parent
Governance: Municipal
Governance: State government
Politician
Trade union
Other, please specify
Not relevant, this study is a review/research mapping

A15: In cases where children inform the study, which age groups are included?

Age 0-2
Age 3-6
Other, please specify
Not applicable

Section B

B1: Main topic(s)? (multiple coding allowed)

- Teaching and learning
- Equal opportunity
- Health
- Organization and management
- Evaluation and assessment
- Methodology
- Curriculum
- Policy
- Economy
- Teacher career
- Classroom management
- Day-care quality
- Transition from day-care to school
- Children's physical action and development in day care
- Perspective of the child
- Pedagogical practices
- Technology and ICT
- Other, please specify

B2: Main educational feature(s)? (multiple coding allowed)

- Content
- Basic values and/or ethics
- Assessment, evaluation, quality assurance and development
- Working method/educational method
- Intention and purpose
- Working with control documents
- Other, please specify
- Not relevant, this study does not have any main educational feature

B3: Social and institutional aspect(s)? (multiple coding allowed)

- Relation and communication
- Learning organization
- Inclusion/exclusion
- Social system
- Management and organization
- Physical environment
- Not applicable

B4: The institution in society (multiple coding allowed)

- The institution in society
- The institution in a historical and cultural perspective
- The institution in an economic and political perspective
- Not applicable

Section C

C1: Is the context of the study adequately described? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C2: Are the aims of the study clearly reported? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C3: Is there an adequate description of the sample used in the study and how the sample was identified and recruited? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C4: Is there an adequate description of the methods used in the study to collect data? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C5: Is there an adequate description of data analysis? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C6: Is the study reported with sufficient transparency? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C7: Do the authors explicitly state where the full, original data are stored? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C8: Do the authors avoid selective reporting bias? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C9: Do reviewers assess that there are any ethical concerns/problems about the way the study was conducted? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C10: Was the choice of research design appropriate for addressing the research question(s) posed? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C11: Have sufficient attempts been made to establish the repeatability, reliability, validity or trustworthiness of data collection methods or tools? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C12: Have sufficient attempts been made to establish the repeatability, reliability, validity or trustworthiness of data analysis? (only one coding allowed)

Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C13: To what extent are the research design and methods employed able to rule out any other sources of error/bias which would lead to alternative explanations for the findings of the study? (only one coding allowed)

A lot, please justify assessment
A little, please justify assessment
Not at all, please justify assessment

C14: Does the author address the generalizability of the study? (only one coding allowed)

Yes, the study results are generalizable to the population
Yes, the author concludes that this study is not generalizable
Yes, the study results are generalizable in a contextual or conceptual way
Yes, the study results are generalizable to other groups with the similar characteristics
No, the author does not address the generalizability of the study

C15: In light of the above, do the reviewers differ from the authors over the findings or conclusions of the study? (only one coding allowed)

Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

C16: Overall weight of evidence? (only one coding allowed)

High, please justify assessment
Medium, please justify assessment
Low, please justify assessment

6.6 Liste over tabeller og figurer

Figur 1. Filtrering af referencer fra søgning til kortlægning 12
Tabel 2. Oversigt over den samlede screening. 14
Tabel 3. Lande, som studierne er gennemført i i 2016. 18
Tabel 4. Studiernes publiceringssprog i 2016. 18
Figur 5. Studiernes publiceringssprog i 2016, særskilt for land. 18
Tabel 6. Finansiering af studierne i 2016. 19
Tabel 7. Anvendte forskningsmetoder i studierne i 2016. 19
Tabel 8. Anvendte forskningsdesign i studierne i 2016. 20
Tabel 9. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne i 2016. 21
Tabel 10. Studiernes overordnede sigte i 2016. 21
Tabel 11. Studiernes aktører i 2016. 22
Tabel 12. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i 2016. 22
Tabel 13. Aktører, som informerer studiet i 2016. 23
Tabel 14. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i 2016. 23
Tabel 15. Emner, som studierne omhandler i 2016. 24
Tabel 16. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne i 2016. 24
Tabel 17. Studiernes sociale og institutionelle aspekter i 2016. 25
Tabel 18. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet i 2016. 25
Tabel 19. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne i 2016. 26
Tabel 20. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder i 2016. 27
Tabel 21. Om studierne forholder sig til resultaternes generaliserbarhed i 2016. 27
Tabel 22. Vurdering af studiernes evidensvægt i 2016. 28
Figur 23. Antal inkluderede studier i forskningskortlægningerne 2006-2016. 30
Tabel 24. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016. 30
Figur 25. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016. 31
Figur 26. Lande, som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2016. 31
Tabel 27. Studiernes publiceringssprog, særskilt for årene 2006-2016. 32
Tabel 28. Publicering på eget sprog, særskilt for land i perioden 2006-2016. 33
Tabel 29. Finansiering af studierne, særskilt for årene 2006-2016. 34
Tabel 30. Anvendte forskningsmetoder anvendt i studierne, særskilt for årene 2013-2016. 35
Tabel 31. Anvendte forskningsdesign, særskilt for årene 2006-2016. 35
Figur 32. Anvendte forskningsdesign, set i forhold til det totale antal registreringer i årene 2006-2016. 37
Tabel 33. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for årene 2007-2016. 38
Tabel 34. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2016. 39
Figur 35. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2016. 40
Tabel 36. Studiernes aktører, særskilt for årene 2006-2016. 41
Tabel 37. Emner, som studierne omhandler, særskilt for 2006-2016. 42
Tabel 38. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for årene 2006-2016. 43
Tabel 39. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2016. 44
Figur 40. Sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2016. 44
Tabel 41. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2016. 45
Figur 42. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2016. 46
Tabel 43. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2016. 46
Figur 44. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2016. 47
Tabel 45. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 52
Tabel 46. Finansiering af studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 52
Tabel 47. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 52

Tabel 48. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 53
Tabel 49. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 53
Tabel 50. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 54
Tabel 51. Studiernes aktører, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 54
Tabel 52. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 54
Tabel 53. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 55
Tabel 54. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 55
Tabel 55. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 56
Tabel 56. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 56
Tabel 57. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 56
Tabel 58. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 57
Tabel 59. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 57
Tabel 60. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 57
Tabel 61. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 57
Tabel 62. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2016. 58
Tabel 63. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 59
Tabel 64. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 59
Tabel 65. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 59
Tabel 66. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 60
Tabel 67. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 60
Tabel 68. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 61
Tabel 69. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 61
Tabel 70. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 61
Tabel 71. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 62
Tabel 72. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 62
Tabel 73. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 63
Tabel 74. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 63

Tabel 75. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 63
Tabel 76. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 64
Tabel 77. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 64
Tabel 78. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 64
Tabel 79. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 65
Tabel 80. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2016. 65
Tabel 81. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 66
Tabel 82. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 66
Tabel 83. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 66
Tabel 84. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 66
Tabel 85. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 67
Tabel 86. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 67
Tabel 87. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 68
Tabel 88. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 68
Tabel 89. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 69
Tabel 90. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 69
Tabel 91. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 70
Tabel 92. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 70
Tabel 93. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 70
Tabel 94. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 71
Tabel 95. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 71
Tabel 96. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 71
Tabel 97. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 72
Tabel 98. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2016. 72
Tabel 99. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 73

Tabel 100. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 73
Tabel 101. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 73
Tabel 102. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 73
Tabel 103. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 74
Tabel 104. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 74
Tabel 105. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 75
Tabel 106. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 75
Tabel 107. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 76
Tabel 108. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 76
Tabel 109. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 77
Tabel 110. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 77
Tabel 111. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 77
Tabel 112. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 78
Tabel 113. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 78
Tabel 114. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 78
Tabel 115. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 79
Tabel 116. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2016. 79
Tabel 117. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 80
Tabel 118. Finansiering af studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 80
Tabel 119. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 80
Tabel 120. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 81
Tabel 121. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 81
Tabel 122. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 82
Tabel 123. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 82
Tabel 124. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2016. 82
Tabel 125. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 83
Tabel 126. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2016. 83
Tabel 127. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 84
Tabel 128. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 84
Tabel 129. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 84

Tabel 130. Studiernes perspektiver på institutionen i samfundet, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 85
Tabel 131. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 85
Tabel 132. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 85
Tabel 133. Om studierne forholder sig til generaliserbarhed, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2016. 85

6.7 Liste over inkluderede forskningspublikationer fra 2016

Referencer markeret med * er sekundære referencer.

Ackesjö, H., & Persson, S. (2016). The Educational Positioning of the Preschool-Class at the Border between Social Education and Academic Demands : An Issue of Continuity in Swedish Early Education? *Journal of Education and Human Development* 5(1), 182-196.

Alatalo, T., Meier, J., & Frank, E. (2016). Transition between Swedish preschool and preschool class : a question about interweaving care and knowledge. *Early Childhood Education Journal* 44(2), 155-167.

Albinsson, A. (2016). *"De va svinhögt typ 250 kilo" : Förskolebarns mätande av längd, volym och tid i legoleken*. Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Linköpings universitet. Norrköping.

Andersen, E. (2016). *Pædagogers forståelse af børneperspektiver - et dobbelt konsulentperspektiv.* University College Lillebælt.

Andersen, P. Ø. (2016). *Daginstitutioner - tendenser og muligheder*. Afdeling for Pædagogik, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet.

Areljung, S., & Kelly-Ware, J. (2016). Navigating the risky terrain of children's working theories. *Early years*. DOI: 10.1080/09575146.2016.1191441

Areljung, S., Ottander, C., & Due, K. (2016). "Drawing the leaves anyway" : Teachers embracing children's different ways of knowing in preschool science practice. *Research in science education*. DOI: 10.1007/s11165-016-9557-3

Belling, M. N., Kirkegaard, S., Broström, S., Jensen, A. S., & Rasmussen, K. (2016). *Pædagogiske læreplaner i dagtilbud*. DPU, Aarhus Universitet.

Bevemyr, M., & Björk-Willén, P. (2016). Events of potential learning : how preschoolers produce curriculum at the computer during free play periods. *Nordisk Barnehageforskning* 12(8), 1-16.

Bjørgen, K. (2016). Physical activity in light of affordances in outdoor environments: qualitative observation studies of 3–5 years olds in kindergarten. *SpringerPlus* 5:950, 1-11.

Björklund, C., & Barendregt, W. (2016). Teachers' pedagogical mathematical awareness in diverse child-age-groups. *NOMAD - Nordic Studies in Mathematics Education* 21(4), 115-134.

Björklund, C., & Barendregt, W. (2016). Teachers' Pedagogical Mathematical Awareness in Swedish Early Childhood Education. *Scandinavian Journal of Educational Research* 60(3), 359-377.

Björklund, C., Nilsen, M., & Samuelsson, I. P. (2016). Berättelser som redskap för att föra och följa resonemang. *Nordisk Barnehageforskning* 12(5), 1-18.

Björklund, E. (2016). Narrativer som skapare av identitet och mening. I: Björklund, E., & Gustafsson, C. (Red.), *Praktiknära forskning. Barn, lärare och lärande*. (pp. 189-213). Lund: Studentlitteratur.

Bommel, J. V., & Palmér, H. (2016). Young children exploring probability : with focus on their documentations. *Nordisk matematikkdidaktikk* 21(4), 95-114.

Borgund, S., & Børhaug, K. (2016). Statleg styring av barnehagesektoren. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse*. (pp. 85-104). Oslo: Universitetsforlaget.

Bourbour, M., & Masoumi, D. (2016). Practise what you preach : the Interactive Whiteboard in preschool mathematics education. *Early Child Development and Care* 186(7), 1-14.

Bove, C., Mantovani, S., Jensen, B., Karwowska-Struczyk, M., & Wyslowska, O. (2016). *D3.3 : report on "good practice" case studies of professional development in three countries*. CARE. Utrecht University.

Boyd, S., & Ottesjö, C. (2016). Adult Monolingual Policy Becomes Children's Bilingual Practice: Code-Alternation among Children and Staff in an English-Medium Preschool in Sweden. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 19(6), 631-648.

Bro, L. L. (2016). Små, store eller måske rettere mellemstore organisationer? En undersøgelse af sammenhængen mellem ledelsesspænd, ledelsesidentitet og brugen af transformationsledelse i danske daginstitutioner. *Politica* 48(2), 158-178.

Broström, S. (2016). Ten-year-olds' reflections on their life in preschool. *Nordic Studies in Education* 36(1), 3-19.

Bøe, M., & Hognestad, K. (2016). Care as Everyday Staff Leadership. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti - Journal of Early Childhood Education Research* 5(2) 2016, 329–343.

Børhaug, K. (2016). Barnehageeigarar og pedagogisk leiing i barnehagen. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 125-144). Oslo: Universitetsforlaget.

Børhaug K. (2016). Ulike eigarar – ulike læringssyn? I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 107-124). Oslo: Universitetsforlaget.

Cameron, D. L., & Kovac, V. B. (2016). An examination of parents' and preschool workers' perspectives on bullying in preschool. *Early child development and care* 186(12), 1961-1971.

Carlsen, M., Erfjord, I., Hundeland, P. S., & Monaghan, J. (2016). Kindergarten Teachers' Orchestration of Mathematical Activities Afforded by Technology: Agency and Mediation. *Educational Studies in Mathematics* 93(1), 1-17.

Cekaite, A., & Evaldsson. A. (2016). Language policies in play: Learning ecologies in multilingual preschool interactions among peers and teachers. *Multilingua - Journal of Cross-cultural and Interlanguage Communiciation*. DOI: 10.1515/multi-2016-0020

Cervantes, S. (2016). *Förskola på vetenskaplig grund : Förskolechefers och ledningsstöds beskrivningar av arbetet med vetenskaplig grund i förskolans praktik ur ett nyinstitutionalistiskt perspektiv.* Luleå University of Technology.

Delacour, L. (2016). Mathematics and Didactic Contract in Swedish Preschools. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(2), 215-228.

Emilson, A., Folkesson, A., & Moqvist-Lindberg, I. (2016). Gender Beliefs and Embedded Gendered Values in Preschool. *International Journal of Early Childhood* 48(2), 225-240.

Ertmann, B. (2016). *Brief review over eksisterende forskning om udsatte børn i dagtilbud.* Forskning og Udviklingsafdelingen, Professionshøjskolen UCC, Danske Professionshøjskoler.

Fløtten, K. A. Ø. (2016). -og så fikk dem se en rein! Ulike tilnærminger til hverdagslig pedagogisk virksomhet i barnehager i samisk-lulesamisk område i Norge. *Nordisk Barnehageforskning* 12(9), 1-20.

Fosse, T. (2016). What characterises mathematical conversations in a Norwegian kindergarten? *NOMAD - Nordic Studies in Mathematics Education* 21(4), 135-154.

Fossgard, E., Holthe, A., Wergedahl, H., & Aadland, E. K. (2016). Lunsjmåltidet i barnehagen som en social og pedagogisk arena. *Barn* 34(3), 7-22.

Følgjegruppa for barnehagelærarutdanning. (2016). *Barnehagelærarutdanninga : tilbakevendande utfordringar og uprøvde mulegheiter.* Bergen: FølgeBLU. Rapport nr. 3 2016.

Glosvik, Ø., Gunstein, P., & Sønsthagen. A. G. (2016). *Barnehagar som profesjonelle praksisfellesskap? Ein studie av lærande barnehagar i indre Sogn.* Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Gotvassli, K. Å, & Vannebo, B. I. (2016). Kvalitet som masteridé i barnehagesektoren. *Nordisk tidskrift for Pedagogikk og Kritikk* 2, 17-31.

Gotvassli, K. Å., & Vannebo, B. I. (2016). Ledelse av barns læring i barnehagen – bruken av ferdige pedagogiske opplegg. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å. & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 201-214). Oslo: Universitetsforlaget.

Gotvassli, K. Å., & Vannebo, B. I. (2016). Utvikling av barnehagen som en lærende organisasjon – den pedagogiske lederfunksjonen. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T., (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 253-272). Oslo: Universitetsforlaget.

Granrusten, P. T. (2016 Styrernes profesjonelle identitet. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 216-233). Oslo: Universitetsforlaget.

*Granrusten, P. T. (2016). Early Childhood Teacher or Leader? Early Childhood Directors' Perceptions of Their Identity. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti - Journal of Early Childhood Education Research* 5(2) 2016, 247–267.

Granrusten, P. T. (2016). Strategisk ledelse av barnehagen som læringsarena. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 234-251). Oslo: Universitetsforlaget.

Grøver, V., Lawrence, J. F., & Rydland, V. (2016). Bilingual Preschool Children's Second-Language Vocabulary Development: The Role of First-language Vocabulary Skills and Second-language Talk Input. *International Journal of Bilingualism*. DOI: 10.1177/1367006916666389

Gulpinar, T., & Hernes, L. (2016). Estetisk læring i barnehagen. I: Gulpinar, T., Hernes, L., & Winger, N. (Red.), *Blikk for barnehagen*. (pp. 147-160). Fagbokforlaget.

Gustavsson, L., Jonsson, A., Ljung-Djärf, A., & Thulin, S. (2016). Ways of Dealing with Science Learning: A Study Based on Swedish Early Childhood Education Practice. *International Journal of Science Education* 38(11), 1867-1881.

Hannås, B. M., & Hanssen, N. B. (2016). Special Needs Education in Light of the Inclusion Principle: An Exploratory Study of Special Needs Education Practice in Belarusian and Norwegian Preschools. *European Journal of Special Needs Education* 31(4), 520-534.

Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., H., L. S., & H., O. (2016). *Læringsrapport 2015 : Uligheder og variationer - i dagtilbud : Billund, Fredericia, Hedensted, Nordfyn og Svendborg Kommuner*. Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

*Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., Hansen, L. S., & Hansen, O. (2016). *Dagtilbud - Læringsrapport 2015 : Svendborg kommune.* Aalborg: Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

*Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., Hansen, L. S., & Hansen, O. (2016). *Dagtilbud: læringsrapport 2015 : Hedensted kommune.* Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

*Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., Hansen, L. S., & Hansen, O. (2016). *Dagtilbud: læringsrapport 2015 : Billund kommune.* Aalborg: Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

*Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., Hansen, L. S., & Hansen, O. (2016). *Dagtilbud: læringsrapport 2015 : Fredericia kommune.* Aalborg: Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

*Hansen, O. H., Nordahl, T., Øyen Nordahl, S., Hansen, L. S., & Hansen, O. (2016). *Dagtilbud: læringsrapport 2015 : Nordfyns kommune.* Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

Haraldsson, K., Isaksson, P., & Eriksson, M. (2016). "Happy when they arrive, happy when they go home" : Focusing on promoting children's mental health creates a sense of trust at preschools. *Early years*. DOI: 10.1080/09575146.2016.1191442

Haug, K. H. (2016). Digital historiefortelling i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning – arbeidsmåte for individuell og kollektiv læring. *Nordisk Barnehageforskning* 12(4), 1-16.

Hedefalk, M. (2016). Barns möjligheter att utveckla en kritisk handlingsförmåga : En studie av meningsskapande i förskolans praktik. *Utbildning & Demokrati* 24(2), 73-90.

Heggen, M. P. (2016). Education for Sustainable Development in Norway. I: Siraj-Blatchford, J., Mogharreban, C., & Park, E. (Red.), *International Research on Education for Sustainable Development in Early Childhood.* (pp. 91-102). Springer.

Helenius, O., Johansson, M., Lange, T., Meaney, T., & Wernberg, A. (2016). Measuring temperature within the didaktic space of preschool. *NOMAD - Nordic studies in mathematics education* 21(4), 155-176.

Hernwall, P. (2016). 'We have to be professional' - Swedish preschool teachers' conceptualisation of digital media. *Nordic Journal of Digital Literacy* 10(1), 5-23.

Hillesøy, S. (2016). The Contribution of Support Teachers in Facilitating Children's Peer Interactions. *International Journal of Early Childhood* 48, 95–109.

Hofslundsengen, H., Hagtvet, B. E., & Gustafsson, J. (2016). Immediate and Delayed Effects of Invented Writing Intervention in Preschool. *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal* 29(7), 1473-1495.

Holmberg, K., & Nilsson, M. Z. (2016). Perversity of enjoyment? Preschool music activities goes neoliberal. *Teachers and Teaching: theory and practice.* DOI: 10.1080/13540602.2016.1211524

Husted, M. (2016). Pædagogisk praksis mellem kvalitetsløft og faglig erosion. I: Andersen, M. F., & Tanggaard, L. (Red.), *Tæller Vi Det Der Tæller?* (pp. 205-229). Forlaget Klim.

Hännikäinen, M. (2016). Younger Children in ECEC: Focus on the National Steering Documents in the Nordic Countries. *Early Child Development and Care* 186(6), 1001-1016.

Håkansson, J. (2016). Organising and leading systematic quality work in the preschool : Preschool managers' perspectives. *School Leadership and Management* 36(3), 292-310.

Johansson, E., & Emilson, A. (2016). Conflicts and resistance : Potentials for democracy learning in preschool. *International Journal of Early Years Education* 24(1), 19-35.

Johansson, E., Emilson, A., Röthle, M., Puroila, A. M., Broström, S., & Einarsdottir, J. (2016). Individual and Collective Rights Expressed in Educator and Child Interactions in Nordic Preschools. *International Journal of Early Childhood* 48, 209-224.

Johansson, E. M. (2016). *Det motsägelsefulla bedömningsuppdraget: En etnografisk studie om bedömning i förskolekontext.* Avhandling. Göteborg universitet.

Jones, L., Rossholt, N,, Anastasiou, T., & Holmes, R. (2016). Masticating "Quality" and Spitting the Bits Out. *Contemporary Issues in Early Childhood* 17(1), 26-38.

Jonsson, A. (2016). Förskollärares kommunikation med de yngsta barnen i förskolan : med fokus på kvalitativa skillnader i hur ett innehåll kommuniceras. *Nordisk Barnehageforskning* 12(1), 1-16.

Jørgensen, K. (2016). Bringing the Jellyfish Home: Environmental Consciousness and "Sense of Wonder" in Young Children's Encounters with Natural Landscapes and Places. *Environmental Education Research* 22(8), 1139-1157.

Kaarme, J., Hickman, R., A., Nevéus, T., Blomberg, J., & Öhrmalm, C. (2016). Reassuringly low carriage of enteropathogens among healthy Swedish children in day care centres. *Public Health* 140, 221-227.

Karlsson, M., Hjörne, E., & Evaldsson, A. (2016). Preschool girls as rule breakers: Negotiating moral orders of justice and fairness. *Childhood*. DOI: 10.1177/0907568216678292

Koch, A. B. (2016). Pædagogens rolle og betydning for trivsel i børnehaven. *Nordic Studies in Education* 36, 193–210.

Kulset, N. B. (2016). Children's Participation in Ritualized Circle Time - Ritual in music sessions in the multicultural kindergarten: How does it comply with children's right to participation? *Nordisk Barnehageforskning* 13(3), 1-15.

*Kulset, N. B. (2016). "It's you - not the music" : musical skills in group interventions in multicultural kindergartens. *Nordisk musikkpedagogisk forskning: Årbok 17 2016*, 137-166.

Kultti, A., Larsson, J., Ärlemalm-Hagsér, E., & Samuelsson, I. P. (2016). Early Childhood Education for Sustainable Development in Sweden. I: Siraj-Blatchford, J., Mogharreban, C., & Park, E. (Red.), *International Research on Education for Sustainable Development in Early Childhood.* (pp. 123-137). Springer.

Lago, L. (2016). Different transitions : Timetable failures in the transition to school. *Children & society.* DOI: 10.1111/chso.12176

Langer, S., Fredricsson, M., Weschler, C. J., Bekö, G., Strandberg, B., Remberger, M., Toftum, J., & Clausen, G. (2016). Organophosphate esters in dust samples collected from Danish homes and daycare centers. *Chemosphere* 154, 559-566.

Larsen, M. R., & Stanek, A. H. (2016). Demokratiske bestræbelser i den danske småbørnspædagogik. *Dansk pædagogisk tidsskrift* 2016(3), 41-48.

Larsson, J. (2016). Emergent science in preschool: The case of floating and sinking. *International Research in Early Childhood Education* 7(3), 16-32.

Ledin, P., & Samuelsson, R. (2016). Play and imitation : Multimodal interaction and second language development in preschool. *Mind, and culture and activity.* DOI: 10.1080/10749039.2016.1247868

Lerstrup, I., & Møller, M. S. (2016). Affordances of Ditches for Preschool Children. *Children, and youth and environments* 26(2), 43-60.

Lerstrup, I., & Refshauge, A. D. (2016). Characteristics of Forest Sites used by a Danish Forest Preschool. *Urban Forestry & Urban Greening* 20, 387-396.

Lindgren, A., & Van Vulpen, W. (2016). Estetiska transformationer : Att följa en kanins väg från en konsthall, via en förskola och vidare till konsthallens ateljé. *Pedagogisk forskning i Sverige* 21(1-2), 101-124.

Lindstrand, A. E., Hansson, L., Olsson, R., & Ljung-Djärf, A. (2016). Playful learning about light and shadow : a learning study project in early childhood education. *Creative Education* 7(2), 333-348.

Lindstrand, S. H., & Björk-Willén, P. (2016). "When you give them a pencil they often say they're writing"—Preschool teachers' categorisation of written language work with toddlers. *Australasian Journal of Early Childhood* 41(1), 90-99.

Ljunggren, Å. (2016). Multilingual Affordances in a Swedish Preschool: An Action Research Project. *Early Childhood Education Journal* 44(6), 605-612.

Lundhaug, T. (2016). Samiske kulturerfaringer i uteleken - en casestudie. I: Bakken, Y., & Solbue, V. (Red.), *Mangfold i barnehagen.* (pp. 127-139). Bergen: Fagbokforlaget.

Lundqvist, J., Allodi, M. W., & Siljehag, E. (2016). Characteristics of Swedish preschools that provide education and care to children with special educational needs. *European Journal of Special Needs Education* 31(1), 124-139.

Lyster, S. H., Lervåg, A. O., & Hulme, C. (2016). Preschool Morphological Training Produces Long-Term Improvements in Reading Comprehension. *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal* 29(6), 1269-1288.

Löfgren, H. (2016). A Noisy Silence about Care: Swedish Preschool Teachers' Talk about Documentation. *Early Years: An International Journal of Research and Development* 36(1), 4-16.

Løvgren, M. (2015). Emotional exhaustion in day-care workers. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(1), 157-167.

Magnusson, M., & Pramling, N. (2016). Sign making, coordination of perspectives, and conceptual development. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(6), 841-856.

Marklund, L., & Dunkels, E. (2016). Digital Play as a Means to Develop Children's Literacy and Power in the Swedish Preschool. *Early Years: An International Journal of Research and Development* 36(3), 289-304.

Meaney, T. (2016). Locating learning of toddlers in the individual/society and mind/body divides. *NOMAD - Nordic Studies in Mathematics Education* 21(4), 5-28.

Meland, A. T., Kaltvedt, E. H., & Reikerås, E. (2016). Toddlers Master Everyday Activities in Kindergarten: A Gender Perspective. *Early Childhood Education Journal* 44, 349–358.

Moen, K. H. (2016). Forventninger om læring – forskjellige opplevelser blant styrere i private og kommunale barnehager? I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 146-166.) Oslo: Universitetsforlaget.

Moen, K. H. (2016). Leadership for Developing Consensus of Perspectives on Children's Learning in Early Childhood Centers. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti - Journal of Early Childhood Education Research* 5(2) 2016, 226–246.

Moen, K. H. (2016). Personalets læring og barnehagens arbeid med barns læring – to sider av samme sak? I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 273-294). Oslo: Universitetsforlaget.

Moen, K. H., & Gotvassli, K. Å. (2016). Uenighet om læringssyn blant kjerneinteressenter. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styirng og ledelse.* (pp. 183-200). Oslo: Universitetsforlaget.

Moinian, F., Kjällander, S., & Dorls, P. (2016). Mother tongue language teaching with digital tablets in early childhood education : A question of social inclusion and equity. *He Kupu* 4(3), 19-29.

Moser, T., & Reikerås, E. (2016). Motor-Life-Skills of Toddlers--A Comparative Study of Norwegian and British Boys and Girls Applying the Early Years Movement Skills Checklist. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(1), 115-135.

Munkholm, T., Gravesen, D. T., Buus, A. M., Pacuka, A., & Lorentsen, B. H. (2016). Forskellig baggrund - Forskellig pædagogik - om spændingsfeltet mellem forældrekapitaler og pædagogisk praksis. *Social Kritik* (145), 66-75.

Myrstad, A., & Sverdrup, T. (2016). Første-fots-erfaringer gjennom vandring -de yngste barnans samspil med omgivelserne i bangehagen. I: Gulpinar, T., Hernes, L., & Winger, N. (Red.), *Blikk fra barnehagen.* (pp. 97-118). Bergen: Fagbokforlaget.

Mørreaunet, S., & Gunnestad, A. (2016). *Barn og tilgivelse : "no fikk du smak din egen medisin!" ; et aksjonsforskningsprosjekt.* Trondheim: Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Nilsen, M., Lundin, M., Wallerstedt, C., & Pramling, N. (2016). The tablet computer as a mediational means in a preschool art activity. I: Garvis, S., & Lemon, N. (Red.), *Understanding digital technologies and young children: An international perspective.* (pp. 139-154). London: Routledge.

Nilsson, E. (2016). *Sociala konstruktioner i förskolans planeringssamtal : i en landsgränsnära förskola.* Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap, Pedagogiskt arbete, Karlstads universitet.

Nilsson, L. A., & Wiedel, D. O. (2016). *Tidiga insatser i förskolan : erfarenheter från ett utvecklingsarbete i Vara kommun.* Trollhättan: Högskolan Väst och Vara kommun.

Norling, M., & Lillvist, A. (2016). Literacy-Related Play Activities and Preschool Staffs´Strategies to Support Children´s Concept Development. *World Journal of Education* 6(5), 49-63.

Palmér, H., Henriksson, J., & Hussein, R. (2016). Integrating Mathematical Learning during Caregiving Routines: A Study of Toddlers in Swedish Preschools. *Early Childhood Education Journal* 44(1), 79-87.

Peterson, T., Veisson, M., Hujala, E., Härkönen, U., Sandberg, A., Johansson, I., & Bakosi, E. K. (2016). Professionalism of preschool teachers in Estonia, Finland, Sweden and Hungary. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(1), 136-156.

Pettersen, G. O., Volden, M., & Ødegaard, E. E. (2016). Shared curiosity, technology and mathematics : Exploring transitions between two and three dimensions. I: Garvis, S., & Lemon, N. (Red.), *Understanding digital technologies and young children: An international perspective.* (pp. 59-73). London: Routledge.

Plotnikof, M. (2016). Changing Market-Values? Tensions of Contradicting Public Management Discourses - A Case From the Danish Daycare Sector. *International Journal of Public Sector Management* 29(7), 659-674.

Plotnikof, M. (2016). Letting go of Managing? Struggles over Managerial Roles in Collaborative Governance. *Nordic journal of working life studies* 6(S1), 109-128.

Plum, M. (2016). Making 'what works' work: enacting evidence-based pedagogies in early childhood education and care. *Pedagogy, and Culture and Society.* DOI: 10.1080/14681366.2016.1270349

Puroila, A. M., Johansson, E., Estola, E., Emilson, A., Einarsdóttir, J., & Broström, S. (2016). Interpreting Values in the Daily Practices of Nordic Preschools: A Cross-Cultural Analysis. *International Journal of Early Childhood* 48, 141–159.

Quennerstedt, A. (2016). Young children's enactments of human rights in early childhood education. *International Journal of Early Years Education* 24(1), 5-18.

Rantala, A. (2016). - *Snälla du! Kan du sätta dig? : om vägledning i förskolan.* Doktorsavhandling. Umeå Universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten. Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap.

Reikerås, E. (2016). Central skills in toddlers' and pre-schoolers' mathematical development, observed in play and everyday activities. *NOMAD - Nordic Studies in Mathematics Education* 21(4), 57-78.

Rogde, K., Melby-Lervåg, M., & Lervåg, A. (2016). Improving the General Language Skills of Second-Language Learners in Kindergarten: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Research on Educational Effectiveness* 9(1), 150-170.

Roll-Pettersson, L., Olsson, I., & Ala'i-Rosales, S. (2016). Bridging the Research to Practice Gap : A Case Study Approach to Understanding EIBI Supports and Barriers in Swedish Preschools. *International Electronic Journal of Elementary Education* 9(2), 317-336.

Samuelsson, I. P., Williams, P., Sheridan, S., & Hellman, A. (2016). Swedish preschool teachers' ideas of the ideal preschool group. *Journal of Early Childhood Research* 14(4), 444–460.

Sandseter, E. B. H., & Sando, O. J. (2016). "We Don't Allow Children to Climb Trees": How a Focus on Safety Affects Norwegian Children's Play in Early-Childhood Education and Care Settings. *American Journal of Play* 8(2), 178-200.

Sandseter, E. B. H., & Seland, M. (2016). Children's Experience of Activities and Participation and their Subjective Well-Being in Norwegian Early Childhood Education and Care Institutions. *Child Indicators Research* 9, 913–932.

Sederberg, M. (2016). Inklusionsarbejde - i et bevægelsesperspektiv. *Specialpædagogik : tidsskrift for specialpædagogik og inklusion* 36(2), 51-65.

Seljeseth, J. (2016). De mindste barnas lek er et dikt. Lek og lyrikk som modell for teater for de minste. *Barn* 2, 57-69.

Sepp, H., & Höijer, K. (2016). Food as a tool for learning in everyday activities at preschool : an exploratory study from Sweden. *Food & Nutrition Research* 60(1), 1-7.

Sjöman, M., Granlund, M., & Almqvist, L. (2016). Interaction processes as a mediating factor between children's externalized behaviour difficulties and engagement in preschool. *Early Child Development and Care* 186(10), 1649-1663.

Skantz Åberg. E., Lantz-Andersson, A., & Pramling, N. (2016). "I think it should be a little kind of exciting" : A technology-mediated story-making activity in early childhood education. I: Garvis, S., & Lemon, N. (Red.), *Understanding digital technologies and young children: An international perspective.* (pp. 74-91). London: Routledge.

Skjæveland, Y. (2016). Frå sosialpedagogikk til kompetanseutvikling – barnehagen som læringsarena for barn i perioden 1975–2016. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 65-84). Oslo: Universitetsforlaget.

Skjæveland, Y. (2016). Leiing av læring i barnehagen – nasjonale retningsliner og lokale fortolkingar. I: Moen, K. H., Gotvassli, K. Å., & Granrusten, P. T. (Red.), *Barnehagen som læringsarena : mellom styring og ledelse.* (pp. 167-182). Oslo: Universitetsforlaget.

Skjæveland, Y., Buaas, E. H., & Moen, K. H. (2016). Teaching Cultural Heritage In Culturally Diverse Early Childhood Centres In Norway. *International Journal of Historical Learning, and Teaching and Research* 13(2), 82-92.

Skolinspektionen (2016). *Barnens lärande i pedagogisk omsorg.* Skolinspektionen.

Skolinspektionen (2016). *Förskolans pedagogiska uppdrag : Om undervisning, lärande och förskollärares ansvar.* Skolinspektionen.

Skolinspektionen (2016). *Förskolechefens ledning : Om att ta ansvar för den pedagogiska verksamheten.* Skolinpektionen.

Skolinspektionen (2016). *Trygghet och lärande för barn under 3 år : en ögonblicksbild av förskolans vardag.* Skolinspektionen.

Skreland, L. L. (2016). *På mandager er det ikke lov med papirfly : en studie av regler og yrkesutøvelse.* Kristiansand: Universitetet i Agder.

Slettner, S., & Gjems, L. (2016). Litterasitetsfremmende samtaler i barnehagen. *Nordisk Barnehageforskning* 12(2), 1-16.

Sundqvist, P., & Nilsson, T. (2016). Technology education in preschool: providing opportunities for children to use artifacts and to create. *International Journal of Technology and Design Education.* DOI: 10.1007/s10798-016-9375-y

Sunesen, M. S. K. (2016). *Læreres og pædagogers oplevede læringsudbytte af et pædagogisk kompetenceudviklingsforløb - med inklusion som eksempel.* DPU, Aarhus Universitet.

Svinth, L. (2016). Udvikling af pædagogisk åbenhed for børns perspektiver og deltagelse i vuggestue og dagpleje. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift* (1), 3-19.

*Svinth, L. (2016). Samspil og læring i vuggestue og dagpleje. I: Broström, S., Hansen, O. H., Jensen, A. S., & Svinth, L. (2016). *Barnet i centrum: pædagogik og relationer i vuggestue og dagpleje*. (pp. 53-103). København: Akademisk Forlag.

Sæbbe, P., & Mosvold, R. (2016). Initiating a conceptualization of the professional work of teaching mathematics in kindergarten in terms of discourse. *NOMAD - Nordic Studies in Mathematics Education* 21(4), 79-94.

Sæther, M. (2016). Music in Informal and formal learning situations in ECEC. *Nordisk Barnehageforskning* 13(2), 1-13.

Söderström, Å., & Hultman, A. L. (2016). Preschool work against bullying and degrading treatment : Experiences from an action learning project. *Early years*. DOI: 10.1080/09575146.2016.1194374

Vatne, B., & Lied, S. I. (2016). *Danning i barnehagen - om det å vere menneske*. Høgskulen i Volda. Møreforsking Volda.

Wassrin, M. (2016). Challenging Age Power Structures : Creating a Public Sphere in Preschool through Musicking. *Action, and Criticism & Theory for Music Education* 15(5), 25-50.

Wassrin, M. (2016). Rethinking Music Activities in Preschool : Exploring links between conceptions of the child and conceptions of music. *Nordisk musikkpedagogisk forskning: Årbok 17 2016*, 103-136.

Wohlgemuth, U. G., & Hviid, M. K. (2016). *Mangfoldighed og køn : udfordringer og muligheder når mangfoldighed er en målsætning i dagtilbud.* UC SYD. Danske Professionshøjskoler.

*Wohlgemuth, U. G. (2016). (More) Men in Early Childhood Education and Care: an Uphill Down Dale Endeavour. *Lyčių Studijos Ir Tyrimai - Gender Studies and Research* 2015(13), 40–54.

Zachrisen, B. (2016). The Contribution of Different Patterns of Teachers' Interactions to Young Children's Experiences of Democratic Values During Play. *International Journal of Early Childhood* 48, 179–192.

Zambrana, I. M., Dearing, E., Nærde, A., & Zachrisson, H. D. (2016). Time in Early Childhood Education and Care and language competence in Norwegian four-year-old girls and boys. *European Early Childhood Education Research Journal* 24(6), 793-806.

Ärlemalm-Hagsér, E., & Sundberg, B. (2016). Naturmöten och källsortering : En kvantitativ studie om lärande för hållbar utveckling i förskolan. *Nordina* 12(2), 140-156.

Fontik Sina